

Møteinnkalling

Utval:	Hovudutval for opplæring og kompetanse
Møtestad:	Digitalt
Dato:	26.10.2021
Tid:	09:00

Lenke for oppkopling kjem i outlookinnkallinga.

Program

- Kl. 09:00 **Opning av møtet**
- Kl. 09:05 **Digitalt skulebesøk - Fyllingsdalen videregående skole**
Film om skulen.
Innleiing v/områdeleiar, Odd Bjarne Berdal
- Skulen i regionen/område/bydelen/lokalsamfunnet
 - Samarbeid med andre skular og samarbeid mellom skule og samfunnet rundt
 - Om skulen og skulen sitt særpreg
- Informasjon om skulen og særskilte satsingar v/rektor Karen Kristine Rasmussen (mfl.)
- Dialog med skulen (leiing, tillitsvalde og elevråd):
- Gjennomføring
 - Trivsel, elevundersøkinga, skulehelsetenesta og andre elevretta tiltak
 - Meistring i skulekvardagen, fråvær og inkludering
 - Saker som elevrådet arbeider med
- Kl. 10:05 **Vestland ungdomsutval**
- Kl. 10:15 **Sakshandsaming**
- Kl. 11:00 Lunsj
- Kl. 11:30- **Sakshandsaming til møtet kan avsluttast**

Oppmodar om at avklaring om habilitet vert meldt i forkant av møtet.

Melding om forfall:

Rosaland Fosse (FrP) har meldt forfall. Gunnar Bakke (FrP) stiller som vara.

Alle medlemer vil få tilsendt ein e-post kor det vert forklart korleis forfall kan registrerast. Denne e-posten vil kome innan to dagar.

Innkallinga gjeld valde medlemer i hovudutval for opplæring og kompetanse. Ved eventuelt forfall frå faste medlemer vil varamedlemer bli kalla inn særskilt.

Karianne Alette Torvanger
utvalsleiar

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Arkiv- saksnr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 20/21	Godkjenning innkalling og sakliste		
GK 21/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møtet i hovudutval for opplæring og kompetanse 06.10.21	2020/77170	
	Referatsaker		
RS 40/21	Det fylkeskommunale tilskotet til eigne fagskular	2021/18979	
RS 41/21	Covid-19 og statlege tilskot	2021/2704	
RS 42/21	Utdanningsprogrammet restaurant- og matfag	2021/47877	
RS 43/21	Tilskot til landsliner - finansieringsordning og økonomiske konsekvensar	2021/50298	
	Politiske saker		
PS 51/21	Utdanningsprogrammet elektro og datateknologi - dimensjonering	2021/47481	
PS 52/21	Evaluering av nærskulemodellen etter inntak til skuleåret 2021/22	2021/48284	
PS 53/21	Spørsmål om reisetidsgaranti for elevar i vidaregåande skule	2021/48285	
PS 54/21	Eigarstyring av Fagskulen Vestland og delegeringsreglement	2021/18979	
PS 55/21	Reklame i vidaregåande skule	2021/50305	

**Godkjenningssaker
GK 20/21 Godkjenning innkalling og sakliste**

Saksnr: 2020/77170-27
Saksbehandlar: Lotte Karoline Lynngård

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse	21/21	26.10.2021

Godkjenning av møteprotokoll frå møtet i hovudutval for opplæring og kompetanse 06.10.21

Vedlagt er møteprotokoll for møte i hovudutval for opplæring og kompetanse 06.10.21.

Møteprotokoll

Utval:	Hovudutval for opplæring og kompetanse
Møtestad:	Thon Hotel Bergen Airport, Kokstadvegen 3, Kokstad
Dato:	06.10.2021
Tid:	12:20-14:00

Følgjande faste medlemer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Karianne Alette Torvanger	Leiar	A
Emil Lennart Pålikoff Gadolin	Medlem	A (gjekk kl 13)
Nina Bognøy	Medlem	A
Rasmus Laupsa Rasmussen	Medlem	A
Åsmund Berthelsen	Nestleiar	SV
Alexander Fosse Andersen	Medlem	SP
Sigurd Erlend Reksnes	Medlem	SP
Pauline Tomren	Medlem	MDG
Kristina Vakt skjold Hamre	Medlem	KRF
John Andre Kongsvik	Medlem	H
Sonja Merethe Øvre-Flo	Medlem	H (gjekk kl 13)
Svein Kolbein Halleraker	Medlem	H
Jeanette Onarheim Syversen	Medlem	R
Nils Haugland	Medlem	FNB

Følgjande medlemer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Rosalind Fosse	Medlem	FRP

Følgjande varamedlemer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Gunnar Bakke	Rosalind Fosse	FRP

Merknader

Det var først eit fellesseminar med hovudutval for næring frå kl 9.

Frå administrasjonen møte:

Namn	Stilling
Bjørn Lyngedal	Avdelingsdirektør
Bekka Skaasheim	Assisterande avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse
Kenth Rune Måren Teigen	Seksjonsleiar, kvalitet i opplæringa
Øivind Høines	Seksjonssjef inntak, forvaltning, sluttvurdering
Lotte Lynngård	Rådgjevar politisk sekretariat / møtesekretær

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Arkiv- saksnr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 18/21	Godkjenning innkalling og sakliste		
GK 19/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møtet i hovudutval for opplæring og kompetanse 08.09.21	2020/77170	
	Referatsaker		
RS 36/21	Oppretting av vg3 fagopplæring i skule	2021/2704	
RS 37/21	Bruk av statlege kompetanseordningar skuleåret 21-22	2021/2407	
RS 38/21	Ny skala for tilleggspoeng ved søking til vg1 musikk, dans og drama og vg1 idrettsfag	2021/2757	
RS 39/21	Høve til å halde fjernmøter i 2022 etter at midlertidig lov om unntak frå kommunelova opphevast 01. desember 2021	2021/1290	
	Politiske saker		
PS 48/21	Målform i vidaregåande opplæring	2021/47822	
PS 49/21	Tilbodet i utdanningasprogrammet elektro og datateknologi- dimensjonering og lokalisering	2021/47481	
PS 50/21	Fråsegn - praksisplassar ved høgskulen		

Godkjenningssaker

GK 18/21 Godkjenning innkalling og sakliste

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Innkallinga vart godkjent utan merknadar.

Nina Bognøy (A) sette fram forslag om å sette ny sak på sakskartet, «Fråsegn - praksisplassar på høgskulen». Hovudutval for opplæring og kompetanse vedtok samrøystes å sette saka på sakskartet.

Saklista vart godkjend med dei marknadane som er nemnd over.

GK 19/21 Godkjenning av møteprotokoll frå møtet i hovudutval for opplæring og kompetanse 08.09.21

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Møteprotokoll frå hovudutval for opplæring og kompetanse 08.09.21 vart godkjend utan merknadar.

Referatsaker

RS 36/21 Oppretting av vg3 fagopplæring i skule

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

RS 36/21 vart referert.

RS 37/21 Bruk av statlege kompetanseordningar skuleåret 21-22

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

RS 37/21 vart referert.

RS 38/21 Ny skala for tilleggspoeng ved søking til vg1 musikk, dans og drama og vg1 idrettsfag

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

RS 38/21 vart referert.

RS 39/21 Høve til å halde fjernmøter i 2022 etter at midlertidig lov om unntak frå kommunelova opphevast 01. desember 2021

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

RS 39/21 vart referert.

Politiske saker

PS 48/21 Målform i vidaregåande opplæring

Forslag til tilråding

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse tilrår at fylkeskommunedirektøren set i gong arbeid med målbruksplan.
2. Hovudutval for opplæring og kompetanse tilrår fylkeskommunedirektøren at målbruksplanen må også innehalde retningslinjer og tiltak for kravet om likeverdig tilbod i høve målform for elevar og lærlingar jf . Opplæringslova [§ 9-4](#)
3. Hovudutval for opplæring og kompetanse tilrår at kurs i nynorsk jamleg blir tilbydd tilsette ved dei vidaregåande skulane og rettleiingstenestene

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Alexander Fosse Andersen (Sp) sette på vegner av A, H, MDG, Sp, SV, Krf fram slikt forslag:

«Alternativ: punkt 1:

Hovudutval for opplæring og kompetanse ber fylkesdirektøren setje i gang arbeid med målbruksplan for Vestland fylkeskommune. I samband med dette arbeidet ber hovudutvalet om at det vert gjennomført vidare kartlegging av korleis elevar og tilsette møter nynorsk i skulekvardagen.

Alternativ: punkt 2:

Hovudutval for opplæring og kompetanse ber om at målbruksplanen inneheld retningslinjer og tiltak for å oppfylle opplæringslova §9-4, som gir elevar og lærlingar same retten til lærebøker og læremiddel på nynorsk som på bokmål. Hovudutvalet meiner dette òg må omfatte digitale læremiddel og læringsressursar.

Tillegg: Nytt punkt 4:

Hovudutval for opplæring og kompetanse ber fylkesdirektøren syte for at tilsette, elevar og lærlingar i Vestland fylkeskommune har tilgang på kontorstøttesystem på nynorsk.»

Avrøysting

Fosse Andersen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Avdelingsdirektøren sitt forslag punkt 3 vart samrøystes vedteke.

Avdelingsdirektøren sitt forslag punkt 1 og 2 vart ikkje røysta over.

Vedtak

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse ber fylkesdirektøren setje i gang arbeid med målbruksplan for Vestland fylkeskommune. I samband med dette arbeidet ber hovudutvalet om at det vert gjennomført vidare kartlegging av korleis elevar og tilsette møter nynorsk i skulekvardagen.

2. Hovudutval for opplæring og kompetanse ber om at målbruksplanen inneheld retningslinjer og tiltak for å oppfylle opplæringslova §9-4, som gir elevar og lærlingar same retten til lærebøker og læremiddel på nynorsk som på bokmål. Hovudutvalet meiner dette òg må omfatte digitale læremiddel og læringsressursar.

3. Hovudutval for opplæring og kompetanse tilrår at kurs i nynorsk jamleg blir tilbydd tilsette ved dei vidaregåande skulane og rettleiingstenestene

4. Hovudutval for opplæring og kompetanse ber fylkesdirektøren syte for at tilsette, elevar og lærlingar i Vestland fylkeskommune har tilgang på kontorstøttesystem på nynorsk.

PS 49/21 Tilbodet i utdanningasprogrammet elektro og datateknologi-dimensjonering og lokalisering

Forslag til vedtak

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse vil ikkje føreslå endringar i strukturen i utdanningasprogrammet elektro og datateknologi no. Det er behov for å vurdere kapasitet og struktur i alle dei i yrkesfaglege utdanningasprogramma i samanheng.
2. Saka om opplæringstilbodet for skuleåret 2022/23 skal syne tilstrekkeleg reduksjon i kapasiteten på vg1 elektro og datateknologi i nærskuleområde stor-Bergen, slik at ein kan kome i balanse med næringslivet sine behov for lærlingar hausten 2024.

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Emil Gadolin (A) sette fram slikt forslag til utsetjing:

«Saka vert utsett.»

Avrøysting

Gadolin sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Saka vert utsett.

PS 50/21 Fråsegn - praksisplassar ved høgskulen

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Nina Bognøy (A) sette på vegner av A, SV, Sp, MDG, Krf, H, R og FNB fram slikt forslag til fråsegn:

«Hovudutval for opplæring og kompetanse i Vestland fylkeskommune har merka seg oppslag i media i august 2021 om Høgskulen på Vestlandet sin politikk i tilnærminga og tildelinga av praksisplassar for studentar ved Høgskulen.

Hovudutvalet oppmodar Høgskulen til å vurdere på ny tilnærminga og praktiseringa av praksisplassar for sine studentar til å også gjelda på tvers av dei gamle fylkesgrensene. Desentraliserte praksisplassar må verte nytta om dette er praktisk mogeleg for student og praksisplass. Det vil styrke desentraliserte fagmiljø å nytta desse i praksisperiode for studentar. Det kjem både student og fagmiljø til gode.

Vestland fylke har i sin Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 mål om:

«Vestland som det leiande verdiskapingsfylket og nasjonal pådrivar for eit regionalisert og desentralisert Noreg»

Dette ser ein samsvarar godt med Høgskulen på Vestlandet sin strategiplan, 2019-2023 som mellom anna nemner:

«Kunnskap veks når den vert delt. Gjennom dialog med samfunnet og kvarandre, bidrar vi til at ny kunnskap veks og får gjennomslagskraft». Vidare kan ein lesa:

«Det er nærleik mellom studentar og tilsette, og mellom høgskulen og arbeidslivet vi utdannar til-og saman med. Vi arbeidar praksisnært og vidareutviklar studia til det beste for regionen»

Hovudutval for opplæring og kompetanse i Vestland fylkeskommune ønskjer at fylket og Høgskulen utdannar den beste kompetansen, sentralt og desentralt. Utvalet vonar at studentane fritt kan velje praksisplassar i heile fylket med mål om eit kompetent og fagsterkt Vestland.»

Avrøysting

Bognøy sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Hovudutval for opplæring og kompetanse i Vestland fylkeskommune har merka seg oppslag i media i august 2021 om Høgskulen på Vestlandet sin politikk i tilnærminga og tildelinga av praksisplassar for studentar ved Høgskulen.

Hovudutvalet oppmodar Høgskulen til å vurdere på ny tilnærminga og praktiseringa av praksisplassar for sine studentar til å også gjelda på tvers av dei gamle fylkesgrensene. Desentraliserte praksisplassar må verte nytta om dette er praktisk mogeleg for student og praksisplass. Det vil styrke desentraliserte fagmiljø å nytta desse i praksisperiode for studentar. Det kjem både student og fagmiljø til gode.

Vestland fylke har i sin Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 mål om:

«Vestland som det leiande verdiskapingsfylket og nasjonal pådrivar for eit regionalisert og desentralisert Noreg»

Dette ser ein samsvarar godt med Høgskulen på Vestlandet sin strategiplan, 2019-2023 som mellom anna nemner:

«Kunnskap veks når den vert delt. Gjennom dialog med samfunnet og kvarandre, bidrar vi til at ny kunnskap veks og får gjennomslagskraft». Vidare kan ein lesa:

«Det er nærleik mellom studentar og tilsette, og mellom høgskulen og arbeidslivet vi utdannar til-og saman med. Vi arbeidar praksisnært og vidareutviklar studia til det beste for regionen»

Hovudutval for opplæring og kompetanse i Vestland fylkeskommune ønskjer at fylket og Høgskulen utdannar den beste kompetansen, sentralt og desentralt. Utvalet vonar at studentane fritt kan velje praksisplassar i heile fylket med mål om eit kompetent og fagsterkt Vestland.

Referatsaker
RS 40/21 Det fylkeskommunale tilskotet til egne fagskular

Saksnr: 2021/18979-2
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro
Dato: 01.10.2021

Til: Y-nemnda, Hovudutval for opplæring og kompetanse, Hovudutval for næring, Fylkesutvalet og Fylkestinget

Frå: Fylkesdirektøren

Det fylkeskommunale tilskotet til egne fagskular

Vestland fylkeskommunen ved fylkesutvalet har i møte 09.02.2021 vedteke ei bestilling av sak om eigarstyringa av fagskulen i Vestland som følgjer:

Vedtak

Uttale/bestilling av sak: Fagskulen i Vestland

I samband med samanslåinga av fagskulane i Sogn og Fjordane og Hordaland, er det etablert eit eige prosjektstyre. Fagskulen i Vestland blir den nest største fagskulen i landet. Arbeidet er omfattande og det er difor avgjerande at roller og ansvar er så tydeleg som mogeleg. Då må grensesnittet mot opplæringsavdelinga i Vestland fylke vera avklart.

Fylkesutvalet ber om ei sak om eigarstyring av Fagskulen i Vestland. I saka ber ein fylkesdirektøren fremja eit delegasjonsdokument som regulerer forholdet og fordeling av myndighet mellom fagskulestyret/rektor og fylkesadministrasjonen. Rolla til fylkesadministrasjonen og fylkestinget som skuleeigar og den organisatoriske plasseringen av fagskulen i fylkeskommunen, bør også drøftast.

Vidare bør saka sjå nærare på størrelsen på den fylkeskommunale delen av fagskulen sitt budsjett, samt størrelsen på Vestland fylkeskommune sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Saka skal leggjast fram for politisk handsaming hausten 2021. Prosjektstyret for Fagskulen i Vestland skal gje uttale til saka før politisk behandling.

Denne meldinga vil svare på spørsmål om storleiken på det fylkeskommunale tilskotet til fagskulane i Vestland fylkeskommune, samt fylkeskommunen sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Tilskot til dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland fylkeskommune 2021

I 2021 var det til saman løyvd kr 143,3 mill. til dei to fylkeskommunale fagskulane med følgjande fordeling:

Fagskule	Fylkeskommunal t tilskot 2021	Statleg tilskot 2021	Sum
Fagskulen i Sogn og Fjordane	9 500 000	18 200 000	27 700 000
Fagskolen i Hordaland	11 900 000	103 700 000	115 600 000

Tabell 1: Fylkeskommunalt og statleg tilskot i 2021 fordelt på Fagskulen i Sogn og Fjordane og Fagskolen i Hordaland.

For Fagskulen i Sogn og Fjordane utgjer det fylkeskommunale tilskotet 34,3 % av det samla tilskotet for 2021, medan det for Fagskolen i Hordaland utgjer 10,3 %. Sjølv om det er stor forskjell i delen av det fylkeskommunale tilskotet mellom dei to fagskulane har det vore eit viktig tilskot i høve til veksten av studentar og tilbod for begge. Til dømes er ein klasse på heitid innan dei tekniske faga ved Fagskolen i Hordaland rekna til å koste om lag 2 mill. i året, og det fylkeskommunale tilskotet sørgjer for tilbod om 6 fleire klassar årleg enn kva det ville ha vore med berre eit statleg tilskot. Ved Fagskulen i Sogn og Fjordane har det fylkeskommunale tilskotet vore avgjerande for drifta.

Det fylkeskommunale tilskotet i Vestland relativt til andre fylkeskommunale fagskular

Tabell 2 under viser kva dei 11 fylkeskommunane har løyvd i fylkeskommunalt og statleg tilskot til fagskular i 2020, samt talet på fagskular som det samla tilskotet har vore fordelt til (både offentleg og privat). Tabellen syner ikkje kva fagskular som har motteke fylkeskommunalt tilskot, men dette kjem fram av tabell 3 lengre nede i meldinga. Tabell 2 syner også fylkeskommunal del av det samla tilskotet.

Fylkeskommune	2020			
	Tilskot frå Fylkeskommunen	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)	Totalt tal fagskular	Fylkeskommuna I del av totalt tilskot (%)
Agder fylkeskommune		56 651 322	4	0,0
Innlandet fylkeskommune		61 821 405	4	0,0
Møre og Romsdal fylkeskommune	15 989 000	44 509 000	4	26,4
Nordland fylkeskommune	9 308 418	25 117 000	2	27,0
Oslo fylkeskommune		128 213 782	9	0,0
Rogaland fylkeskommune	8 073 282	75 073 705	3	9,7
Troms og Finnmark fylkeskommune	23 185 305	33 300 000	6	41,0
Trøndelag fylkeskommune	10 474 499	67 856 049	11	13,4
Vestfold og Telemark fylkeskommune		68 187 083	5	0,0
Vestland fylkeskommune	21 110 196	122 379 188	6	14,7
Viken fylkeskommune	15 107 258	103 964 149	11	12,7
Sum	103 247 958	787 072 683	65	

Tabell 2: Oversikt over fylkeskommunalt og statleg tilskot til fagskular frå fylkeskommunane i 2020 (kjelde: DBH-F).

Vidare viser tabell 2 at det var fire fylkeskommunar som ikkje gav eit fylkeskommunalt tilskot i 2020, og at det er Oslo og Vestland fylkeskommunar som har det største statlege tilskotet. Den fylkeskommunen som har løyvd mest fylkeskommunalt tilskot er Troms og Finnmark fylkeskommune med kr 23,1 mill., og nest etter er Vestland fylkeskommune med ei løyving på kr 21,1 mill. Troms og Finnmark er også den fylkeskommunen som gjev høgast del fylkeskommunalt tilskot i høve til det samla tilskotet i fylket (41 %), etterfølgd av Nordland og Møre og Romsdal fylkeskommunar med høvesvis 27 og 26,4 %. Vestland fylkeskommune er nummer 4 med 14,7 %, og er om lag på same nivå som Trøndelag og Viken fylkeskommunar (høvesvis 13,4 og 12,7 %).

Tabell 3 under viser fylkeskommunale fagskular som har fått fylkeskommunalt tilskot i 2020.

Fagskule	2020			
	Tilskot frå Fylkeskommunen	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)	Samla tilskot	Del fylkeskommunalt av samla tilskot (%)
Chr. Thams fagskole	794 912	3 718 169	4 513 081	17,6
Fagskolen i Hordaland	11 745 196	91 515 681	103 260 877	11,4
Fagskolen i Kirkenes	2 636 963	1 418 017	4 054 980	65,0
Fagskolen i Kristiansund	1 467 000	8 484 000	9 951 000	14,7
Fagskolen i Troms	18 214 496	28 511 200	46 725 696	39,0
Fagskolen i Viken*		36 642 331	36 642 331	0,0
Fagskolen i Østfold	7 645 450	12 334 550	19 980 000	38,3
Fagskolen i Ålesund	14 522 000	29 822 000	44 344 000	32,7
Fagskolen Oslo	2 481 233	47 473 438	49 954 671	5,0
Fagskolen Rogaland	7 454 282	46 486 975	53 941 257	13,8
Fagskolen Tinius Olsen	4 980 575	12 767 563	17 748 138	28,1
Fagskolen i Sogn og Fjordane	9 365 000	17 361 512	26 726 512	35,0
Gauldal fagskole	184 138	1 033 392	1 217 530	15,1
Kunstskolen i Stavanger AS	619 000	5 474 400	6 093 400	10,2
Levanger Fagskole	286 037	1 285 425	1 571 462	18,2
Nordkapp maritime fagskole	2 333 846	1 418 016	3 751 862	62,2
Nordland fagskole	9 308 418	23 212 486	32 520 904	28,6
Steinkjer fagskole	469 580	2 837 946	3 307 526	14,2
Stjørdal fagskole	1 529 510	8 362 272	9 891 782	15,5
Trondheim fagskole	2 245 692	13 412 839	15 658 531	14,3
Trøndelag høgere yrkesfagskole	4 364 375	27 881 773	32 246 148	13,5
Ytre Namdal fagskole	600 255	3 533 342	4 133 597	14,5

Tabell 3: Oversikt over fagskular med både fylkeskommunalt og statleg tilskot i 2020 (kjelde: DBH-F).

*Fagskolen i Viken er ei samanslåing av Fagskolen i Østfold, Akershus sin del av Fagskolen Oslo-Akershus, og Fagskolen Tinius Olsen i Kongsberg, det fylkeskommunale tilskotet er rapportert ved dei tidlegare einingane.

Fagskolen i Troms er den fagskulen som fekk det høgaste fylkeskommunale tilskotet i 2020 med kr 18,2 mill., etterfølgd av Fagskulen i Viken (etter samanslåing) med kr 15,1 mill. Fagskolen i Hordaland er nummer 4 og Fagskulen i Sogn og Fjordane er nummer 5. I høve til del fylkeskommunalt tilskot er det Fagskolen i Kirkenes og Nordkapp maritime fagskole som har høgast del fylkeskommunalt tilskot med høvesvis 65 og 62,2 %. Dette kjem også fram av tabell 4 under.

Fagskule	2020	
	Samla tilskot	Del fylkeskommunalt av samla tilskot (%)
Fagskolen i Kirkenes	4 054 980	65,0
Nordkapp maritime fagskole	3 751 862	62,2
Fagskolen i Troms	46 725 696	39,0
Fagskulen i Sogn og Fjordane	26 726 512	35,0
Fagskolen i Ålesund	44 344 000	32,7
Fagskolen i Viken*	71 983 920	29,2
Nordland fagskole	32 520 904	28,6
Levanger Fagskole	1 571 462	18,2
Chr. Thams fagskole	4 513 081	17,6
Stjørdal fagskole	9 891 782	15,5
Gauldal fagskole	1 217 530	15,1
Fagskolen i Kristiansund	9 951 000	14,7
Ytre Namdal fagskole	4 133 597	14,5
Trondheim fagskole	15 658 531	14,3
Steinkjer fagskole	3 307 526	14,2
Fagskolen Rogaland	53 941 257	13,8
Trøndelag høgere yrkesfagskole	32 246 148	13,5
Fagskolen i Hordaland	103 260 877	11,4

Tabell 4: Prosentdel av det samla tilskotet for fagskular som har motteke fylkeskommunalt tilskot i 2020 (Kjelde: DBH-F).

*Fagskolen i Viken er slått saman i denne tabellen.

Som nemnt er det fire fylkeskommunar som ikkje har gjeve tilskot til fylkeskommunale fagskular i 2020, og tabell 5 under syner kva fagskular som berre har motteke statleg tilskot.

Fagskule	2020
	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)
Fagskolen i Agder	43 089 000
Fagskolen Innlandet	62 982 070
Fagskolen Oslo	47 473 438
Fagskolen Vestfold og Telemark	53 327 083

Tabell 5: Fylkeskommunale fagskular som ikkje har motteke fylkeskommunalt tilskot i 2020 (Kjelde: DBH-F).

For dei to fagskulane i Vestland fylkeskommune er det fylkeskommunale tilskotet berre tilskot til drift av utdanningane, medan kostnader knytt til husleige, reinhald, noko IKT, straum og varme, kjem i tillegg til dette. Dei nemnte driftskostnadene knytt til skulebygg vert dekt av fylkesadministrasjonen i Vestland fylkeskommune. I samband med denne meldinga har det også blitt undersøkt kva det fylkeskommunale tilskotet dekker ved dei andre fylkeskommunale fagskulane, og trenden er i all hovudsak den same som i Vestland fylkeskommune.

Saksnr: 2021/2704-13
Saksbehandlar: Bekka Skaasheim
Dato: 30.09.2021

Til: Hovudutval for opplæring og kompetanse
 Yrkesopplæringsnemnda

Frå: Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse

Covid-19 og statlege tilskot

Avdelingsdirektøren legg i dette notatet fram eit oversyn over statlege midlar tildelt fylkeskommunen. Dei statlege midlane er ei vidareføring av tiltak som følgje av COVID-19 og nye tiltak i 2021. Fylkeskommunane har hatt høve til å overføre tildelte midlar frå 2020 til 2021.

Tabell I: Oversyn statlege og fylkeskommunale tiltaksmidlar

Tilskot	Overført frå 2020	Midlar 2021	Fordelt 2021	Rest til fordeling
Tilskot til tiltak for lærlingar		12 555 000	3 710 000	8 845 000
Tilskot til tiltak for lærlingar	7 042 000	18 833 000		25 875 000
Fullføring årets avgangskull	16 639 036	18 100 000	6 368 600	23 370 436
Sårbare barn og unge		8 117 832	5 180 538	2 937 294
Fagbrev på jobb	2 973 100	5 100 000		8 073 100
Permitterte og ledige utan fullført vidaregåande opplæring	32 945 000	31 700 000		64 645 000
Yrkesfagleg rekvalifisering		5 700 000		5 700 000
Fullføringstiltak*	12 200 000			128 000
Psykisk helse*	20 000 000			2 999 000

*Fullføringstiltak og psykisk helse er fylkeskommunale løyving.

Omtale ulike tiltak.

Tiltak for lærlingar 1

Målet med ordninga er å gi opplæringskontor og bedrifter høve til å gjennomføre gode tiltak lokalt for lærlingar og læreandidatar. I samarbeid med representantar for opplæringskontor og i sak i yrkesopplæringsnemnda er kriteria for tildeling 2021:

- Forlenging av lære- og opplæringskontrakter.
- Stimuleringsmidlar til godkjente bedrifter som tek over lærlingar frå andre bedrifter.

- Tilskot til lærebedrifter som tek inn ein ekstra lærling/lærekandidat.
- Til utprøving av søkarar med ulike utfordringar for å få lære plass/opplæringsplass.

Tiltak for lærlingar 2

Tiltak skal rettast mot søkarar til lære plass utan tilbod. Vg3 fagopplæring i skule er eitt av tiltaka og fylkeskommunen har oppretta 8 klassar med vg3 fagopplæring i skule. Vidare må midlane rettast mot individuell oppfølging og opplæring for søkarar i fag der det ikkje er grunnlag for å etablere egne klassar. Dette må vere «skreddarsaum» tilpassa den enkelte med mål om å få ein lære plass.

Auka fullføring i årets avgangskull.

Tiltak for at avgangselevar og andre skal fullføre. Nokre tiltak er intensive over kortare tid - andre går over halve eller heile skuleåret:

- Forsterka intensiv opplæring før NUS-eksamen for avgangselevar - haust - 20 og haust -21.
- Styrking av opplæring i praktiske fag der elevane har mista verkstad/laboratorietimar grunna smittesituasjonen.
- Tiltak for avgangselevar som stod i fare for å ikkje få bestått standpunkt- og/eller eksamenskarakter våren 2021.
- Forsterka undervisning i vg1/vg2-fag med mykje svake karakterar for dei som er avgangselevar 2021 og 2022.
- Styrking av norskopplæringa for minoritetsspråklege.
- Intensiv opplæring i praktiske programfag for vg2-elevar som slit med å få lære plass, t.d. grunna manglande verkstadundervisning.

Sårbare barn og unge

Tiltak for sårbare elevar. Skular med mykje smittetilfelle vart prioritert våren -21. For hausten -21 søker skulane midlar ut frå behov :

- Tiltak for å styrke arbeidet rundt elevar som står i fare for å falle ut av skulen av ulike årsaker (mykje fråvær grunna sjukdom, angst, låg meistringskjenne o.l.) Døme på tiltak kan vere styrka bruk av miljøkoordinatorar eller andre støttepersonar i periodar.
- Styrking av tiltak i regi av skulen utanom ordinær skuletid - t.d. «Open skule» med sosiale aktivitetar, leksehjelp, fysisk aktivitet osv.
- Bruk av språkassistent eller anna styrking av tilbod for elevar med svake norskkunnskapar.
- Styrke opplæring/støtte i bruk av digitale verktøy og læremiddel, t.d. for elevar som har svak digital kompetanse, eller svak/manglande digital tilgang/nett i heimen.

Fagbrev på jobb

Tilskotet på 5,1 mill. kr finansierer allereie godkjende kontraktar. I tillegg vart 5 mill. kr overført frå tiltak for permitterte og ledige. Ved å styrke med desse 5 mill. kr er det godkjent 36 nye kontraktar. Ordninga fagbrev på jobb er også del av fylkeskommunen si forvaltning av midlar til bedriftsintern opplæring (BIO midlar). Gjennom denne ordninga er det teikna 19 kontraktar.

Til ordninga fagbrev på jobb er permitterte arbeidstakar, eller i fare for å bli permitterte, prioritert.

Permitterte og ledige utan fullført vidaregåande opplæring

Fylkeskommunen har i samarbeid med NAV etablert «Grip sjansen». Det har vist seg vanskeleg å rekruttere til tiltak for permitterte gjennom denne ordninga medan det er registrert om lag 350 i målgruppa. Aktuelle kandidatar får rettleiing og ei kartlegging av kva som skal til for å fullføre vidaregåande opplæring.

Kriterium for å vere deltakar er at ein manglar fag frå vidaregåande opplæring og ikkje har ungdoms- eller vaksenrett.

Våren 2021 vart det gjennomført forkurs i digitale ferdigheiter og studieteknikk i samarbeid med Sotra vgs. Det har vist seg vanskeleg å rekruttere til tiltak for permitterte gjennom denne ordninga sjølv om det er registrert om lag 350 i målgruppa. Til saman vart det sendt ut tilbudsbrief til 118 ulike kandidatar (fleire fekk tilbod til begge forkursane).

Planlegginga for hausten viste at det var grunnlag for å tilby undervisning for dei ulike faga som gir generell studiekompetanse («6 pack-faga»). Dette vart planlagt saman med vaksenopplæringa på Bergen Katedralskole og hadde oppstart i slutten av august. Totalt 129 deltakarar starta opp.

På yrkesfaga har det ikkje vore mange nok kandidatar til å starte opp gruppeundervisning i dei ulike programfaga. Det er ulike behov når det kjem til kva den enkelte treng, og det er stort spenn i erfaringsbakgrunn og kor mykje praksis dei har. Det vert utarbeidd tilbod til den enkelte, t.d. eksamensførebuande arbeid. Det er deltakarar frå yrkesfaga barne- og ungdomsarbeidarfag, IKT servicefag og kjemi og prosess.

Yrkesfagleg rekvalifisering

Dette er tiltak som skal rettast mot «*Personar med omstillingsbehov som allereie har studie- eller yrkeskompetanse med mål om varig tilknytning til arbeidslivet. Også dei som ikkje er motivert for høgare utdanning. Mogeleg å starte på ny yrkeskompetanse (fleire fagbrev)*»

Det har vist seg å vere vanskeleg å identifisere aktuelle kandidatar. Avdelingsdirektøren har dialog med representantar for opplæringskontor, NAV og Karriere Vestland for å identifisere kandidatar i målgruppa.

Oppsummering

Statlege midlar som er tilført fylkeskommunen som følgje av COVID-19 og Utdanningsløftet 2020 er vidareført i 2021.

Fleire av tiltaka vil vere del av fullføringsreforma og dei rettar som ny opplæringslov vil gi ungdom og vaksne.

Det er viktig at fylkeskommunen arbeider med implementering av fullføringsreforma parallelt, vurderer og ser dei ulike tiltaka i samanheng.

Saksnr: 2021/47877-33
Saksbehandlar Tor Ivar Sandvik
Dato: 04.10.2021

Til: Hovudutval for opplæring og kompetanse

Frå: Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse

Utdanningsprogrammet restaurant- og matfag

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse viser til vedtakspunkt 7, i sak om justering av opplæringstilbud for skuleåret 2021/22, 27.4.2021.

Hovudutval for opplæring og kompetanse registrerer at det er låge søkjartal til restaurant- og matfag samstundes som bransjen melder om stor trong for lærlingar. Utvalet vil peike på at nedgangen i søkjartal kan ha samanheng med koronapandemien som har råka restaurantbransjen hardt. Hovudutvalet vil difor at ein held fram rekrutteringsprosjektet for restaurant- og matfag i nært samarbeid med næringsliv og bransjeorganisasjonane med sikte på å auke søkjartalet framover. Det er difor viktig at utstyr ved skulane ikkje vert avhenda. I det vidare arbeidet bør administrasjonen sjå på moglegheitene for å kombinere ordinært tilbud innan restaurant- og matfag med vidaregåande opplæring for vaksne der det har vore vanskeleg å sikre eit stabilt RM tilbud over tid.

Rekrutteringsprosjektet vedtaket referer til er verbalpunkt i Hordaland fylkesting 12.12.2017.

Fylkestinget ser at Restaurant- og matfag har utfordringar knytt til rekruttering og gjennomføring. Næringslivet har behov for lærlingar, og elevlar som vel restaurant- og matfag har gode moglegheiter til å få seg læreplass. Hordaland fylkeskommune skal etablere eit nettverk mellom fylkeskommunen, stat, næringsliv, matprodusentar, næringsmiddelindustrien og andre aktuelle aktørar med mål om å jobba fram ein tiltaksplan for auka rekruttering og gjennomføring innan restaurant- og matfag.

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse legg fram ein referatsak som viser korleis arbeidet med utdanningsprogrammet kan skisserast vidare, med mål om å auke rekruttering og gjennomføring for elevane.

Avdelingsdirektøren tek utgangspunkt i arbeidet som har vore gjort i prosjektet som fylkestinget i Hordaland initierte. Vidare legg direktøren til grunn rapporten som Rådgivende utvalg for rekruttering til mat- og måltidsbransjen har utarbeidd på bestilling frå Landbruks- og matdepartementet.

Avdelingsdirektøren tek sikte på å legge fram ei politisk sak for hovudutvalet i november 2021 som skal vise:

- Kunnskapsgrunnlag om gjennomføring i utdanningsprogrammet og rekruttering/elevsøking
- Identifisere utfordringar knytt til rekruttering
- Arbeids- og ansvarsdeling mellom skuleeigar, skule og bransje når det gjeld rekruttering, rådgiving/karriererettleiing og kompetanseheving
- I samanheng med sak om opplæringstilbud skuleåret 2022/23 vurdere:
 - tenleg tilbodsstruktur/dimensjonering av restaurant- og matfag
 - Alternative opplæringsmodellar

Saksnr: 2021/50298-1
Saksbehandlar Ingeborg Christina Lie
 Fredheim
Dato: 05.10.2021

Til: Hovudutval opplæring og kompetanse

Frå: Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse

Tilskot til landsliner – finansieringsordning og økonomiske konsekvensar

1. Bakgrunn

Fylkestinget gjorde m.a. følgjande vedtak i sak 51/2021 Uttale om søknad om landslinjetilbod:

4. Vestland fylkeskommune meiner ordninga med landsline bidreg til eit mangfaldig opplæringstilbod for elevar i vestland og elles i landet. Hovudutvalet ynskjer likevel meir informasjon om finansieringsordninga for landslinjene og korleis nye landslinjetilbod påverkar fylkesøkonomien og ber administrasjonen orientere eller leggje fram eit notat om dette i utvalet.

2. Om landslineordninga

Ordninga med tilskot til landsliner skal bidra til å sikre at elevar frå heile landet har eit nasjonalt tilbod i små og/eller kostbare tilbod i vidaregåande opplæring. Mottakarar av tilskot til drift og utstyr er fylkeskommunar som driv landsliner.

Fylke med godkjente landslinjetilbod skal stille naudsynte lokale og skuleromsutstyr, verkstader, øvingslokale og liknande til disposisjon, medan Utdanningsdirektoratet betaler driftstilskot og utstyrstilskot.

Det er eit krav at søknader om nye eller utviding av eksisterande landslinjetilbod skal vere støtta av alle fylkeskommunane. Kunnskapsdepartementet tek avgjerd om kva tilbod som får status som landslinje. Ved inntak til godkjende landsliner stiller søkjarar frå heile landet likt i konkurransen om plassar.

3. Landslinjetilbod i Vestland fylkeskommune

Vestland fylkeskommune har følgjande landslinjetilbod:

Skule	Tilbod	Tal godkjende plassar	Statleg tilskot 2020	Fylkeskommunalt tilskot 2020
Os vidaregåande skule	vg3 yrkessjåfør vg2 anleggsteknikk vg3 anleggsmaskinmekanikar	30 60 15	15 637 320 kr	6 540 000 kr
Odda vidaregåande skule	vg2 smed	10	1 290 151 kr	-
Stryn vidaregåande skule	Vg1, vg2, vg3 studiespesialisering, skiskyting	30	2 439 160 kr	-

Sogndal vidaregåande skule	Vg3 yrkessjåfør	30	4 504 680 kr	1 997 000 kr
Sogn jord- og hagebruksskule	Vg2 og vg3 økologisk landbruk	52	10 606 345 kr	3 070 000 kr

Driftstilskot:

Fylkeskommunen skal gjennomføre elevteljing per 1. april og 1. oktober og sende elevlistene/søknad om driftstilskot til Utdanningsdirektoratet innan 15. april og 15. oktober. Driftstilskot blir utbetalt med 85 % av godkjent kapasitet og 15 % av faktisk elevtal innanfor godkjent kapasitet.

Følgjande satsar gjeld for landslinetilboda frå 01.01.2021:

Landlinje	Satser 01.01.2021
Idrettslinjer	87 100
Folkemusikk/Jazz	108 900
Økologisk landbruk	179 100
Anleggsgag	154 100
Flyfag/avionikk/romteknologi	145 400
Yrkessjåfør	160 000
Sportsfiske	87 100
Ur- og instrumentmaker	145 400
Smedfaget	145 400
Natur- og miljøfag	87 100
Sjømat	87 100

Utstyrstilskot:

Utstyrstilskot blir gitt til landslinjer som må nytte kostbart utstyr i opplæringa. I Vestland fylkeskommune er det dei vidaregåande skulane Sogndal og Os som har motteke utstyrstilskot til landslinjetilboda i yrkessjåfør, i 2020 med til saman kr 4 586 144,-

Utstyrstilskotet skal berre gå til dekking av utgifter ved kjøp, leige og vedlikehald av teknisk utstyr, som er direkte knytt opp mot landslina. Tilskotet skal ikkje nyttast til å dekke ordinære driftsutgifter som t.d.. løn, overtid, reiseutgifter kjøp av pc og kontorutstyr m.m.

KS skal saman med Nasjonalt samordningsutval for små fag i vidaregåande opplæring (NSU) legge fram ein fordelingsnøkkel som dannar grunnlag for berekning og utbetaling av utstyrstilskotet. Denne fordelingsnøkkel vert lagt fram for Utdanningsdirektoratet innan første kvartal kvart år.

Kunnskapsdepartementet kan gje føringar for fordeling av utstyrsmidlane. Frist for å sende rapport og rekneskap over bruken av utstyrstilskotet er 1. juni det påfølgjande året.

4. Finansieringsordninga for landslinene - korleis nye/utviding av landslinetilbod påverkar fylkesøkonomien

Fram til 2021 vart landslineordninga finansiert med ei eiga løyving som kom i tillegg til rammetilskotet til fylkeskommunane. Frå 2021 vert oppretting av nye - og utviding av eksisterande landslinetilbod finansiert ved eit trekk i det samla rammetilskotet til fylkeskommunane, tilsvarande budsjetteffekten av oppretting av ei ny landsline eller utviding av ei eksisterande landsline. I

Kunnskapsdepartementet si tilråding til statsbudsjett for 2021 heiter det m.a. (kap. 225, post 60 Tilskot til landsline):

Vidaregåande opplæring blir i hovudsak finansiert med dei frie inntektene til fylkeskommunane. Fylkeskommunane er kompenserte for å gi eit tilbod til alle som har rett til vidaregåande opplæring, og dette inkluderer elevar ved landslinjer. For å unngå dobbeltfinansiering vil nye landslinjetilbod og utvidingar av eksisterande tilbod bli finansierte med eit trekk i det samla rammetilskotet til fylkeskommunane, tilsvarande budsjetteffekten av opprettinga av ei ny eller utvida landslinje. Nivået på trekket blir berekna det året landslinja blir oppretta/utvida, og deretter vidareført som eit varig trekk utan justering for eventuelt endra elevtal innanfor godkjent elevtal.

Trekket i rammetilskotet for fylkeskommunane ved oppretting av nye eller utviding av landslinjetilbod vert altså berekna ved å multiplisere godkjent/utvida elevtal ved landslinja med satsen for det statlege driftstilskotet for landslinja. Døme: dersom det vert oppretta ei ny landsline i idrettsfag med godkjent elevplassstal på 10, vert den økonomiske effekten for fylkeskommunane eit årleg trekk i det samla rammetilskotet på kr 871 000 (godkjent tal elevplassar (10) multiplisert med satsen for statstilskot til landslinjer i idrettsfag (kr 87 100)). Dersom ein legg til grunn at Vestland fylkeskommune sin prosentdel ved fordeling etter innbyggartal er om lag 12%, vil trekket i rammetilskotet for Vestland utgjere 104 520 kr.

Politiske saker

PS 51/21 Utdanningsprogrammet elektro og datateknologi - dimensjonering

Saksnr: 2021/47481-1
Saksbehandlar: Susan Kathinka Halvorsen
Husabø

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse	49/21	06.10.2021
Yrkesopplæringsnemnda	20/21	21.10.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse	51/21	26.10.2021

Utdanningsprogrammet elektro- og datateknologi - dimensjonering og lokalisering

Forslag til vedtak

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse vil ikkje føreslå endringar i strukturen i utdanningsprogrammet elektro og datateknologi no. Det er behov for å vurdere kapasitet og struktur i alle dei i yrkesfaglege utdanningsprogramma i samanheng.
2. Saka om opplæringstilbodet for skuleåret 2022/23 skal syne tilstrekkeleg reduksjon i kapasiteten på vg1 elektro og datateknologi i nærskuleområde stor-Bergen, slik at ein kan kome i balanse med næringslivet sine behov for lærlingar hausten 2024.

Saksprotokoll i hovudutval for opplæring og kompetanse - 06.10.2021

Emil Gadolin (A) sette fram slikt forslag til utsetjing:
«Saka vert utsett.»

Avrøysting

Gadolin sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Saka vert utsett.

Samandrag

Hovudutval for opplæring og kompetanse har bede om ei sak om dimensjonering av elektrofagtilbodet i fylket. Saka belyser fordelar og ulemper ved å samle utdanningsprogrammet, økonomiske konsekvensar og arbeidslivet sitt behov for kompetanse.

avdelingsdirektør

konst. seksjonsleiar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I sak PS 60/2020 *Sak om opplæringstilbod skuleåret 2021/22*, den 25.11.2020, gjorde hovudutval for opplæring og kompetanse slikt vedtak:

Elektro

Utval for opplæring og kompetanse ber om ei sak knytt til dimensjonering innanfor elektro-tilbodet. Saka skal drøfte fordelar og ulemper ved å samle utdanningstilboda på færre skular, størrelsen på fagmiljøa og økonomiske konsekvensar, samt arbeidslivets kortsiktige og langsiktige behov for kompetanse. Saka skal bidra til å belyse og sikre samsvar mellom skuletilbodet og tilgang til læreplassar.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for opplæring og kompetanse har vedtakskompetanse etter Reglement for delegering etter særlov nr 26, Opplæringslova § 3-1.

Grunnlag

Skuleåret 2020/21 har 22 av skulane tilbod om vg1 elektro og datateknologi og eit eller fleire tilbod på vg2 nivå. Fylkeskommunen tilbyr vg2 i:

- elenergi
- automatisering
- datateknologi og elektronikk

Dei fleste skulane med vg2 automatisering og vg2 datateknologi og elektronikk har også vg3 automatiseringsfaget og vg3 dataelektronikarfaget.

Frå vg1 elektro og datateknologi er det godkjente kryssløp til fleire vg2 programområde:

- Arbeidsmaskiner
- Brønnteknikk
- Industriteknologi
- Køyretøy
- Maritime fag
- Alle i utdanningsprogrammet teknologi og industrifag.

I tillegg er det kryssløp til vg2 ur- og instrumentmakar i utdanningsprogrammet handverk, design og produktutvikling.

Opplæringslova § 3-1 slår fast at «søkarar har rett til inntak til eitt av tre alternative utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 som dei har søkt på, og til to års vidaregåande opplæring innanfor utdanningsprogram» Det betyr at fylkesdirektøren ikkje kan tilby plass ved godkjende kryssløp, dersom søkaren ikkje har søkt seg til slikt tilbod.

I «Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr», heiter det i § 5:

«Foretak som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, skal bare benytte kvalifisert personell. Med kvalifisert personell menes personer som oppfyller kravene i § 6 til § 10 og som er oppdatert på den faglige utviklingen.»

I § 6, to siste ledd heiter det:

Ufaglærte kan bygge og vedlikeholde elektriske anlegg når de blir direkte fulgt opp av person som oppfyller kravene i første ledd.

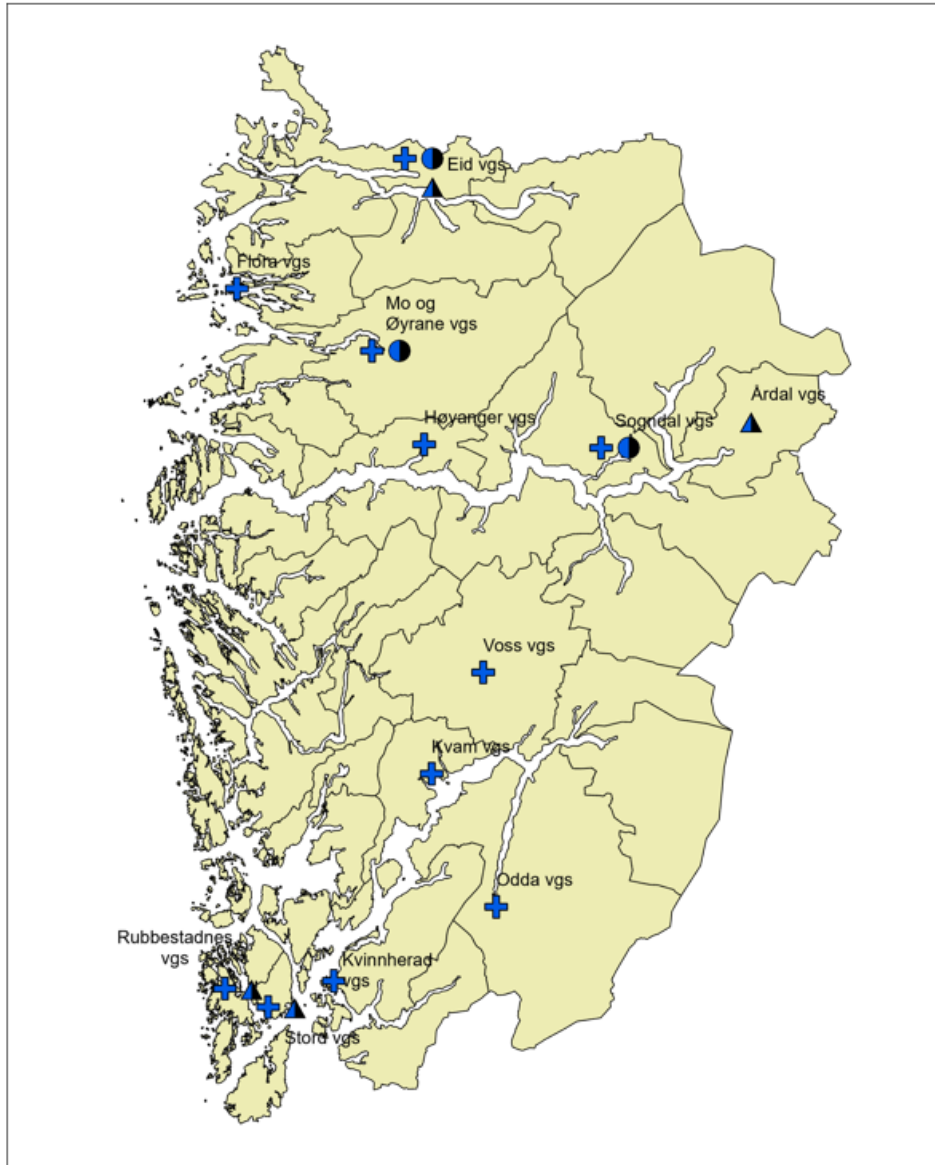
Ufaglærte kan utføre mindre arbeider på elektriske anlegg dersom dette utføres på sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

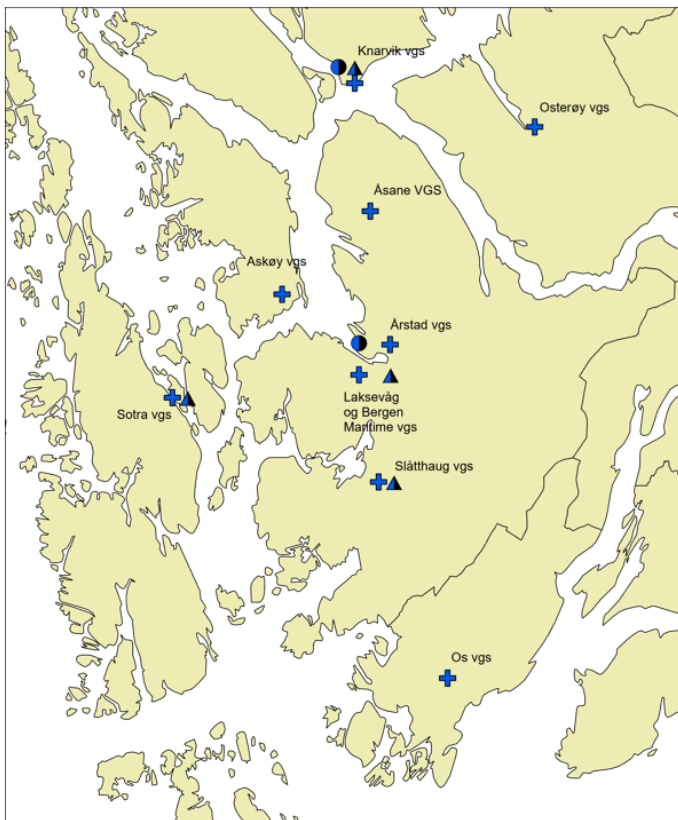
Konsekvensane av krav til kvalifisert personell er at elektrobransjen i svært liten grad kan nytte ufaglært arbeidskraft, og er avhengig av å rekruttere lærlingar og fagarbeidarar.

Fordeling av elektro og datateknologi tilbodet skuleåret 2021/22: Bergensregionen i eige kart

Programområde

- ▲ Automatisering
- Datateknologi og elektronikk
- + Elenergi og ekom

Figurane syner fordeling av programområda. Vg2 elenergi og ekom er største programområde, i tal skular og i kapasitet.

Tabell 1 viser søking til vg1 elektro- og datateknologi dei siste tre åra. Tala viser at det er langt fleire søkarar til utdanningsprogrammet enn skuleplassar, og at oppfyllinga er og svært høg. Inneverande skuleår er det 100 % oppfylling på vg1 ved nær alle skulane i fylket.

Skuleår	plasstal	Søkarar med ungdomsrett
2019/2020	128 i Sogn og Fjordane 398 i Hordaland 526 totalt	198 467 665 totalt
2020/2020	552	670
2021/2022	514	652

Tabell 1 Kjelde Vigo

Også på vg2 er det gjennomgåande svært høg oppfylling. Det er to tilbod med under 50 % oppfylling - vg2 elenergi og ekom ved Odda vgs og vg2 datateknologi og elektronikk ved Eid vgs.

Innspel frå opplæringskontora

Avdelingsdirektøren har henta inn grunnlagsdata og vurderingar frå dei tre opplæringskontora i fylket, som også representerer Norges Elektroentreprenørforbund (Nelfo).

- Haugaland og Sunnhordland opplæringskontor for EI-fag
- Opplæringskontoret for elektrofag i Bergen og Omegn
- OFEL- Opplæringskontoret for elektrofag i Sogn og Fjordane

Avdelingsdirektøren bad om oversiktar over tal inntekne lærlingar dei siste åra, fordelt på lærefag, der lærlingane hadde vg2 i skule som søkargrunnlag. I tillegg bad avdelingsdirektøren om tal intensjonsavtalar i dei ulike lærefaga.

Avdelingsdirektøren bad også opplæringskontora komme med synspunkt på organisering av utdanningsprogrammet, ev. samling på færre skular, og kva konsekvensar det kan ha for kvalitet

og rekruttering. I tillegg vart dei bede om vurderingar av framtidige behov for arbeidskraft og ev. endringar fylkeskommunen bør ta høgde for i sine planar.

Av lærlingar med ungdomsrett har dei tre opplæringskontora per no 48,5 prosent av alle løpande lærekontraktar i elektrofaga. 61,5 prosent av kontraktane er i frittstående bedrifter og i andre opplæringskontor, til saman 104 ulike aktørar.

Hovudpunkt frå tilbakemeldingane:

Samling av elektrofagtilbod på færre skular:

Her er dei spurde opplæringskontora samstemde i at lokale skuletilbod er viktige for rekruttering og for tilpassing til lokale forhold. Ingen av dei har erfaringar med at kvaliteten i opplæringa er dårlegare ved skular med smalare tilbod og mindre fagmiljø. Deira erfaringar er at kvalifiserte lærarar med engasjement er viktigaste faktoren for at elevane får god opplæring, med gode nettverk og god dialog med lokalt næringsliv.

På spørsmålet om konsekvensane av eventuell samling av tilboda ved færre skular i fylket, er svaret frå alle at dei fryktar dårlegare rekruttering.

Vurderingar av framtidige arbeidskraftbehov i bransjen:

Både Haugaland og Sunnhordland opplæringskontor for EI-fag og OFEL- Opplæringskontoret for elektrofag i Sogn og Fjordane melder om aukande behov for arbeidskraft. Aukande elektrifisering og digitalisering aukar behovet, samtidig som ungdomskulla går ned i deler av fylket.

Tilbakemeldinga frå Nelfo-Bergen og omegn på søkartala til skuleåret 2021/22, var tydeleg på at det var ikkje rom for å auke opp kapasiteten i den delen av fylket. Dei meldte at dei håper at kapasiteten som no er (før utviding i sommar), vil skape betre balanse mellom tilbod og etterspurnad av lærlingar og faglært arbeidskraft.

Formidling til opplæring i bedrift.

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse viser til informasjon gitt i y-nemnda 6.9.2021 og hovudutval for opplæring og kompetanse 8.9.2021 om prosessen med formidling til opplæring i bedrift.

Forskrift til opplæringslova § 6A-9, siste ledd, lyder

Fylkeskommunen skal tilby søkaren opplæring i skole dersom søkaren ønsker det, og dersom dei ikkje kan skaffe læreplass innan 1. september.

Formidlingsstatus per 7.9.21

Formidling til opplæring i bedrift, - data per 7.9.2021							Kapasitet og elevtal ved skulane, vg2 skuleåret 2020/21			
Nærskuleområde	Område nr	Søkarar frå programområde vg2 elenergi og ekom	Formidla	Skuleplass, trukket søknad, ukvalifiser og stoppa	Utan læreplass	Prosent formidla til bedrift	vg2 elenergi og ekom			
							Klassar	Plassar	Inntekne etter 3.inntak, 7.aug 2020	Oppfylingsgrad
Sunnhordland	1	39	35	3	1	90 %	3	42	41	98 %
Hardanger og Voss	2	27	24	1	3	89 %	1,5	22	22	100 %
stor-Bergen	3	150	120	7	25	80 %	12	180	178	99 %
Nordhordland	4	10	6	2	2	60 %	1	14	10	71 %
indre Sogn	5	12	12	0	0	100 %	1	12	12	100 %
Sunnfjord og Sogn	7	44	38	3	3	86 %	4	48	47	98 %
Nordfjord	8	8	8	0	0	100 %	1	12	12	100 %
Sum frå vg2		290	243	16	34	84 %	23,5	330	322	
Ikke direkte frå vg2		59	33	17	9	56 %				
Samla formidling		349	276	33	43	79 %				
Formidling til opplæring i bedrift, - data per 7.9.2021							Kapasitet og elevtal ved skulane, vg2 skuleåret 2020/21			
Nærskuleområde	Område nr	Søkarar frå programområde vg3 automatiseringsfaget	Formidla	Skuleplass, trukket søknad, ukvalifiser og stoppa	Utan læreplass	Prosent formidla til bedrift	vg2 automatisering			
							Klassar	Plassar	Inntekne etter 3.inntak, 7.aug 2020	Oppfylingsgrad
Sunnhordland	1	25	23	7	5	92 %	2	30	30	100 %
stor-Bergen	3	25	20	2	4	80 %	3	29	29	100 %
indre Sogn	5	14	13	0	2	93 %	1	12	9	75 %
Nordfjord	8	10	10	2	0	100 %	1	12	9	75 %
Sum frå vg2		74	66	11	11	89 %	7	83	77	93 %
Ikke direkte frå vg2		28	13	12	11	46 %				
Samla formidling		102	79	23	22	77 %				
Formidling til opplæring i bedrift, - data per 7.9.2021							Kapasitet og elevtal ved skulane, vg2 skuleåret 2020/21			
Nærskuleområde	Område nr	Søkarar frå programområde vg3 dataelektronikarfaget	Formidla	Skuleplass, trukket søknad, ukvalifiser og stoppa	Utan læreplass	Prosent formidla til bedrift	vg2 data og elektronikk			
							Klassar	Plassar	Inntekne etter 3.inntak, 7.aug 2020	Oppfylingsgrad
stor-Bergen	3	7	2	1	4	29 %	1	15	15	100 %
indre Sogn	5	12	11		1	92 %	1	12	12	100 %
Sunnfjord og Sogn	7						1	12	6	50 %
Nordfjord	8	6	6		0	100 %	1	12	8	67 %
Sum frå vg2		25	19	1	5	76 %	4	51	41	80 %
Ikke direkte frå vg2		13	7	6	6	54 %				
Samla formidling		63	45	8	16	71 %				
SUM alle programområde		514	400	64	56	78 %				

Tabell 2

Tabell 2 viser formidling frå vg2 elenergi og ekom, vg3 automatiseringsfaget og vg3 dataelektronikarfaget våren 2021, og av søkarar som ikkje kjem direkte frå desse programområda. Søkarar som ikkje kjem direkte frå eit programområde kan ha søkt tidlegare utan å få læreplass, eller gjort eit omval tidlegare og no kome tilbake som søkarar.

Høgre del av tabell 2 viser kor mange søkarar til læreplass 21/22 som starta på vg2 20/21. Som ein vil sjå er ikkje talet søkarar til bedrift like mange som innteken elevar førre skuleår. Ein har ikkje teke omsyn til dei som eventuelt har slutta i løpet av året. Som ein ser vart det teke inn 322 elevar til vg2 elenergi og ekom hausten 2020, 290 av desse søkte om opplæring i bedrift våren 2021.

Vg3 automatiseringsfaget og vg3 dataelektronikarfaget er tre år i skule og 1,5 års læretid etter det, sokalla avviksfag i forhold til hovudmodellen 2+2 år. Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse viser til informasjon gitt i y-nemnda 6.9.2021 og hovudutval for opplæring og kompetanse 8.9.2021 om at desse søkarane er kvalifiserte til å gå opp til fagprøven utan læretid, og at dei vil få tilbod om dette.

Det største programområdet i volum i skule og i læreplass søkarar er vg2 elenergi og ekom, med 290 søkarar til dei ulike lærefaga, der vg3 elektrikarfaget er det største. Som det går fram av oppsummeringa var det per 7.9.2021 framleis 34 søkarar frå vg2 utan læreplass, i tillegg til 13 søkarar som ikkje kjem direkte frå vg2. Av desse 34 kom 25 av dei frå skulane i stor-Bergen. Dette underbygger Opplæringskontoret for elektrofag i Bergen og Omegn sitt innspel om for stor kapasitet av elevplassar i høve til læreplassar i denne nærskuleregionen.

Mobilitet

Det har vore jobba mykje for å auke mobiliteten hos søkarar til læreplass, dvs. auke viljen til å takke ja til ein læreplass som fører til at dei må flytte. Alle som jobbar med formidling av søkarar til læreplass og alle som strevar med å få tak i tilstrekkeleg tal lærlingar, veit at dette framleis er ei utfordring. Samtidig veit vi også at for ein del bedrifter er lærlingane rekrutteringsgrunnlaget for fagarbeidarar, og erfaringane er at lærlingar utanfor bu- og arbeidsmarknaden i mindre grad vert verande i bedrifta. Desse mekanismene har vist seg vanskeleg å snu. Ikkje på langt nær alle bedrifter har denne tilnærminga, men sidan bedriftene sjølv vel kven dei vil tilsette er det uansett viktig at fylkeskommunen spelar på lag med næringslivet.

Økonomi

Størstedelen av utgiftene i drift av skuleklassar er lønsutgifter. I yrkesfag er det ein føresetnad at skulane slår saman to klassar i faga kroppssøving og samfunnsfag. Samanslåtte klassar kan også vere på tvert av utdanningsprogram, men dette føreset sjølvstøtt partal i yrkesfagklassar samla.

Av dei 22 skulane som har tilbod om utdanningsprogrammet elektro og datateknologi er det 7 skular med 1 vg1 klasse, 13 skular med 2 parallelar og 2 skular med 3 parallelar. Ein kan tenke seg at skulane kan slå saman to klassar for eksempel vg1 elektro og datateknologi i fleire av fellesfaga. Det føreset for det første at det er tilstrekkeleg med klasserom av nødvendig storleik og i tillegg vil det krevje prosessar med fagorganisasjonane.

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse si vurdering er at dei økonomiske innsparingane av samanslåtte klassar vil vere marginale.

Konklusjon:

Oppdraget frå hovudutval for opplæring og kompetanse er å vurdere dimensjonering og lokalisering av tilboda i utdanningsprogrammet.

Tilbakemeldingane frå opplæringskontora er eintydige på at god geografisk spreiding av utdanningsprogrammet er svært vesentleg for å sikre rekruttering. Med kravet til sertifisert personell er bransjen heilt avhengig av fagarbeidarar.

Det er i realiteten i stor-Bergen det er behov for å redusere kapasiteten. Avdelingsdirektøren er klar over at oppretting av vg1 elektro og datateknologi for skuleåret 2021/22 ikkje er i tråd med reduksjonsbehovet. Grunnen til opprettinga var at det ikkje var skular i nærskuleområde som hadde plass til ein ekstra klasse i utdanningsprogramma bygg- og anleggsteknikk eller teknologi og industrifag, som begge var å føretrekke ut frå næringslivet sine behov. For å kunne gi tilbod til alle søkarane blei det derfor oppretta ein ekstra klasse vg1 elektro og datateknologi.

For søkarar til yrkesfag er ulike kombinasjonar i ønskerekkefølge av dei tre utdanningsprogramma elektro og datateknologi, bygg- og anleggsteknikk og teknologi og industrifag svært vanleg. Målet var å auke kapasiteten, men ikkje i elektro og datateknologi.

Som nemnt er det fleire godkjente kryssløp frå vg1 elektro og datateknologi. Til inneverande skuleår var tala over søkarar og inntekne til desse kryssløpa slik:

- Arbeidsmaskiner, 1 søker, 0 inntekne
- Brønnteknikk, 12 søkarar, 4 inntekne
- Industriteknologi, 3 søkarar, 2 inntekne
- Køyretøy, 7 søkarar, 4 inntekne
- Maritime fag, 11 søkarar, 7 inntekne

Til saman var det 34 søkarar, der 17 konkurrerte seg inn i kryssløpet. Det var ikkje mange, men samla reduserte det behovet for vg2 tilbod i utdanningsprogrammet med i overkant av ein klasse. Som gjort greie for er det berre gjennom aktiv søking mogeleg å få overgang til andre utdanningsprogram, men her er det truleg behov for å få meir informasjonen ut til søkarane, dersom målsettinga er større søking til kryssløp.

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse si vurdering er at det ikkje vil vere fornuftig å foreslå strukturendringar i eit utdanningsprogram, utan å sjå det i samanheng med den samla

yrkesfagstrukturen i fylket. For nærskuleområde stor-Bergen er det behov for å redusere kapasiteten for at tilbud og etterspurnad av læreplassar skal kome i balanse. Det føreset at justering av opplæringstilbodet ikkje kan ha hovudfokus på søkarane sine førsteval, men at ein ser yrkesfagsøkinga under eitt, med mål om å sikre balanse mellom tilgjengeleg læreplassar og søkarar, i alle bransjane.

Framlegg frå yrkesopplæringsnemnda sitt arbeidsutval 05.10.2021

Til sak:

Hovudutval for opplæring og kompetanse den 06.10.2021

PS 49/21 Tilbodet i utdanningsprogrammet elektro og datateknologi –
dimensjonering og lokalisering.

Yrkesopplæringsnemnda den 21.10.2021

RS Tilbodet i utdanningsprogrammet elektro og datateknologi –
dimensjonering og lokalisering.

Saksprotokoll i yrkesopplæringsnemnda sitt arbeidsutval - 05.10.2021:

«Framlegg frå AU til sak i Yrkesopplæringsnemnda 21. oktober:

AU drøfta saksframlegg RS 4/21, tilbod i elektro og datateknologi- dimensjonering og lokalisering.
AU vil gjere slikt framlegg om vedtak til Yrkesopplæringsnemndas møte 21. oktober:

Yrkesopplæringsnemnda meiner tilbodet er tåleg bra dimensjonert utanfor Stor Bergen. Utanfor Stor- Bergen ser ein heller ikkje behov for å samle tilbodet på færre skular. VG3 st.f. må framleis takast ned i antal klassar. Det er meldt at fleire lærebedrifter ikkje har fått lærlingar som venta, då fleire av elevane har valt VG3 st.f. i staden. Dette tyder på at elevar som ikkje ville i lære, har mykje sannsynleg blokkert for elevar som gjerne ville.

I Stor Bergen er tilbodet overdimensjonert, og det er større tal elevar enn bransjen tilbyr lære plassar. Bransjen har eit inntak på vel 20% av dei faglærte som lærlingar, og må seiast å vere god. Elevar som ikkje får lære plass må då tilbys VG3 st.f. og VG3 med fagbrev i skule. Det siste er ikkje ei heldig løysing, sjølv om dei avlegg fagprøve, vil dei ikkje få arbeide som faglært før dei har gått læretida si hjå ein autorisert installatør. Vidare er det mange som tilbys kryssløp til andre fag. Det er neppe det beste for dei fleste sin motivasjon, men likevel betre enn at dei blir gåande utan lære plass.

Nemnda meiner derfor at det var svært uheldig at det blei oppretta endå ei klasse på Askøy vgs, og meiner den må taksat ned att så snart råd. Nemnda viser her også til bransjens sær tydelege innspel i saka, og elles til nemndas tidlegare vedtak i dimensjoneringssaka 2020, samt klassejusteringssaka 2021.

Når det gjeld lokasjon av tilbodet, vil det tolast at tilbodet vert samla på færre skular i Stor Bergen. Dersom det vert aktuelt, bør det skje i dilaog med nemnda og bransjen.»

Saksnr: 2021/48284-1
Saksbehandlar: Susan Husabø

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	21/21	21.10.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse	52/21	26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021
Fylkestinget		15.12.2021

Evaluering av nærskulemodellen etter inntak til skuleåret 2021/22

Forslag til innstilling

Fylkestinget gjer følgande endringar i Lokal forskrift om inntak og formidling i Vestland fylkeskommune:

1. Omgrepet «nærskuleområde» vert endra til «inntaksområde» og den skjematiske fordelinga mellom skulane og inntaksområda vert kalla «inntaksmatrise».
2. Vestland fylkeskommune sin nærskulemodell på vg1 vil ha seks inntaksområde med tilhøyrande inntaksmatrise. Inntaksområda vert: 1) Sunnhordland, 2) Hardanger/Voss og Sogn, 3) Stor-Bergen, 4) Nordhordland og HAFS, 5) Sunnfjord og Sogn, 6) Nordfjord.
3. Utdanningsprogrammet naturbruk blir del av nærskulemodellen, og søkarar med vg1 naturbruk ved ein skule i sitt inntaksområde får nærskulepoeng til den skulen. Søkarar utan vg1 naturbruk i sitt inntaksområde får nærskulepoeng ved søking til alle skulane med naturbruk .
4. Utdanningsprogrammet idrettsfag takast ut av nærskulemodellen. Tilbodet vert då ikkje bunde opp til søkaren sitt inntaksområde, og ungdommane kan søke fritt til den skulen med idrettsfag som har den fordjupinga eller profilen dei ønsker.
5. Rett til oppflytting frå vg1 til vg2 ved same skule i eit studieførebuande utdanningsprogram vert fjerna, og søkarane konkurrerer på karakterpoeng.

Samandrag

Fylkestinget vedtok ei evaluering av nærskulemodellen etter at inntaket til skuleåret 2021/22 var ferdig. Evalueringa skulle leggje særleg vekt på konsekvensane i stor-Bergen.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bekka Skaasheim
ass. avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I handsaming av sak PS 107/2020, 29.9.2020, Lokal forskrift om inntak og formidling, vedtok fylkestinget ei evaluering av modellen, jf. vedtakspunkt 4.

3. Nærskulematrisa evaluerast kontinuerleg, og utilsikta, negative konsekvensar skal rettast så fort som mogleg gjennom politisk vedtak.

Hovudutval for opplæring og kompetanse gis fullmakt til å gjere eventuelle justeringar i nærskulematrisa. Justeringar i matrisa skal ivareta dei overordna intensjonane i den nyeinntaksmodellen.

4. Fylkestinget ønskjer ei særleg evaluering av inntaksregion stor-Bergen. Evalueringa må gje ei grundig vurdering av konsekvensane av den nye modellen, særleg for elevar busett i Bergen med lågare karaktersnitt. Om mogleg ønskjer fylkestinget at ei slik utgreiing lagast med bruk av simulerte opptak, og at utgreiinga kan handsamast hausten 2020.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget har avgjerdsmynde

Tilpassingar etter fylkestinget sitt vedtak

Etter at nærskulemodellen med tilhøyrande nærskulematrise vart vedteke i fylkestinget har fylkesdirektøren lagt fram fleire endringar av matrisa, for å forhindre negative konsekvensar for søkarar frå ulike delar av fylket. Til møte i fylkestinget i september 2020 blei dei første justeringane i forhold til innstillinga lagt fram.

Hovudutval for opplæring og kompetanse har seinare handsama justeringar av matrisa i tre møte, 3.11.20, 15.12.20 og 17.2.21. Oversikt over justeringane er vedlegg 1.

Så godt som alle endringsframlegga i høve fylkesdirektøren si første matrise, var knytt til søkarar i grenseområde mellom to nærskuleområda. For mange av søkarane vart næraste skule i eit anna område, og justering av nærskulematrisa korrigerer dette.

Fylkesdirektøren si tilråding til nærskuleområde var sendt uttil kommunane for tilbakemeldingar, men ikkje i alle kommunar gav tilbakemelding ved første høve. Konsekvensane av nærskulemodellen vart også tydelegare for kommunane og skulane når rådgjevarane skulle starte arbeidet med å rettleie elevane i 10. klasse.

Fylkesdirektøren var i denne tida i dialog med mange grunnskular for å få på plass best mogelege løysingar.

Bruk av namnet nærskulemodell

Ei av erfaringane fylkesdirektøren har gjort seg i løpet av søknads- og inntaksprosessen er korleis ordet «nærskuleområde» har blitt oppfatta av svært mange av søkarane og deira føresette. Nærskule vert i stor grad tolka som næraste skule.

Kanskje spesielt for søkarane i område 3, stor-Bergen har denne oppfatninga skapt urealistiske forventningar hos mange søkarar. Med deira tolking av omgrepet, har dei søkt tre utdanningsprogram, men berre ved skulen dei har som næraste skule.

Det kan vere krevjande å sikre at alle i målgruppa får ei riktig forståing av omlegging av inntaksmodell, konsekvensane det gir og dei faktiske endringane frå tidlegare modell. For å tydeleggjere innhaldet i modellen, vurderer fylkesdirektøren at eit alternativ er å endre omgrepet frå nærskuleområde til inntaksområde, for tydelegare å få fram at søkarane kan få tilbod innafør eit geografisk område, og ikkje nødvendigvis til næraste skulen.

Oppsummering av innspel på nærskulemodellen

For å få inn stemmer frå «brukarane» av nærskulemodellen har fylkesdirektøren bede elevråda og rektorane ved dei vidaregåande skulane og rådgjevarane ved ungdomsskulane om å svare på korleis dei har opplevd modellen. Elevråda blei spesielt bedne om å ta med eit representativt utval frå vg1, sidan det er det årstrinnet som er omfatta av inntaksmodellen.

Ei gjennomgåande problemstilling i tilbakemeldingane ser ut til å vere at mange søkarar og rådgjevarar ikkje har forstått at dersom skulane i eit nærskuleområde ikkje har tilbod om eit utdanningsprogram, får søkarane nærskulepoeng til alle skulane i fylket som har utdanningsprogrammet. Denne vesentlege tilpassinga kan ha ført til at ein del ikkje har søkt det dei ønska.

I tillegg er det fleire kommentarar knytt til søking til vg1 idrettsfag, gjennom at profilane ved skulane i fylket er ulike og at det bør difor vere høve til å konkurrere på like vilkår på tvers av nærskuleområda. Dette blir omtala i eige avsnitt.

Oppsummeringar etter svarfristen:

Rådgjevarar i grunnskulen:

		Var det enkelt å informere elevane om nærskulemodellen?	Var det enkelt å informere føresette om nærskulemodellen?	Oppfattar du at nærskulemodellen er til hinder for at elevane får søke på ønska sine?
Heilt eining	5	14	8	17
	4	19	21	14
	3	3	8	6
	2	3	3	3
Heilt ueinig	1	4	3	3
Tal svar		43	43	43

Tabell 1: Tilbakemelding frå rådgjevarane

Rådgjevarane i grunnskulen svarte på dei tre spørsmåla over, med alternativ frå 1- Heilt ueinig til 5- heilt eining. I tillegg kunne dei legge inn kommentarar til kvart spørsmål. 43 av 129 grunnskular svarte, ein svarprosent på 33,3.

Majoriteten av dei som svarte meiner det var enkelt å informere både elevane og føresette om modellen. På tredje spørsmålet, om dei oppfatta at nærskulemodellen var til hinder for at elevane får søke på ønska sine har 31 svart heilt eining, eller nesten heilt eining. Når fylkesdirektøren samanliknar svara med kommentarane, kan det tyde på at dei har snudd skalaen på hovudet, sidan ingen av kommentarane tyder på at dei meiner modellen har vore til hinder for å søke det ungdommane ønska seg.

Elevråda ved dei vidaregåande skulane:

		Oppfattar elevrådet at nærskulemodellen er til hinder for at elevane får søke på ønska sine?	Oppfattar elevrådet nærskulemodellen som rettferdig?	Oppfattar elevrådet at informasjon om nærskulemodellen har vore tilstrekkeleg?
Heilt einig	5	3	0	1
	4	2	2	4
	3	5	6	0
	2	2	4	2
Heilt ueinig	1		0	5
Tal svar		12	12	12

Tabell 2: Tilbakemelding frå elevråda

Elevråda kunne svare på dei tre spørsmåla over, med alternativ frå 1- Heilt ueinig til 5- heilt eining. I tillegg kunne dei legge inn kommentarar til kvart spørsmål. 12 av 45 elevråd svarte innan fristen, ein svarprosent på 27.

Nokre av uttalene viser at modellen ikkje er tydeleg for alle, der ein skule melder at ingen av tillitsvalde ved ein skule i stor-Bergen hadde fått informasjon om nærskulemodellen frå rådgjevarane ved sine skular.

Rektorane ved dei vidaregåande skulane:

	Nærskulemodellen gir skulen eit godt rekrutteringsgrunnlag	Nærskulemodellen har gjort det vanskelegare å rekruttere til eit eller fleire opplæringsstilbod
Heilt einig	5	3
	4	4
	3	6
	2	5
Heilt ueinig	1	10
Tal svar	28	28

Tabell 3: Tilbakemelding frå rektorane

Rektorane vart bedne om å svare på dei to spørsmåla over, og i tillegg bad fylkesdirektøren om alternative inndelingar for å møte det nasjonale kravet om maksimalt seks inntaksområde. Til det siste kom det få framlegg. 28 av 45 skular har svart, ein svarprosent på 62.

17 av 28 er heilt eller nesten heilt eining i at nærskulemodellen gir skulen eit godt rekrutteringsgrunnlag, men det er også 7 av 28 som meiner at modellen har gjort det vanskeleg å rekruttere til eit eller fleire utdanningsprogram.

Problemstillingane som er nemnt er :

- Skular som tradisjonelt har hatt mange elevar som må flytte på hybel uansett, har mista desse.
- Skular som har vore avhengig av enkelt søkarar frå andre deler av fylket, har mista desse.
- Feilinformasjon, som nemnt innleiingsvis, har ført til at nokre utdanningsprogram har hatt vesentleg svakare søking.
- Nærskulepoeng til anna nærskuleområde i grenseområda bør gå likt begge vegar.

Endringar av utdanningstilbod i nærskuleprinsippet

I vedtaket fylkestinget fatta om nærskuleprinsippet vart nokre utdanningsprogram og spesielle tilbod teke ut av nærskuleprinsippet

Naturbruk

Årsaka til at søkarane frå alle delane av fylket fekk same nærskulepoeng til naturbruk var at det er stor forskjell i vektlegging av læreplanmål og gjennomføring av YFF mellom skular med «grøn og blå profil».

Erfaringane frå inntaket er at det ikkje var behov for dette unntaket. Søkarane til skular med «blå profil» var heimehøyrande i nærskuleområda som hadde skular med blå profil.

Fylkesdirektøren rår difor til at søking til utdanningsprogrammet naturbruk følgjer same grensene for nærskuleområda som dei andre utdanningsprogramma.

Idrettsfag

Endringa knytt til vg1 idrettsfag er det som klart har skapt mest uro og støy i samband med inntaket til skuleåret 2021/22. Mange søkarar, foreldre og trenarar har vendt seg til fylkesdirektøren for å forklare kvifor det var viktig å kunne konkurrere på like vilkår til skule med vekt på det rette idrettstilbodet for søkaren. Ofte var ønske om spesiell skule også knytt opp til samarbeid skulen hadde med idrettslag.

Fylkesdirektøren ser at ordninga ikkje vert oppfatta som rimeleg for mange søkarar, då rett til å søke ein skule som ikkje legg vekt på deira idrett, ikkje er eit reelt alternativ. Når satsingane ved skulane i fylket er ulike, er det klar oppfatning av at det bør vere høve til å konkurrere på like vilkår på tvers av nærskuleområda.

Som ein konsekvens av at § 3-11 i forskrift til opplæringslova berre opnar for å gje tilleggspoeng for ferdigheiter til vg1 idrettsfag og vg1 musikk, dans og drama vart toppidrettstilbodet ved Ternes vgs lagt om. Tilbodet her var organisert gjennom studiespesialisering, og det var såleis ikkje opning for å gje tilleggspoeng til dette utdanningsprogrammet. Søkarane søkte ordinært vg1 studiespesialisering og haka av for at dei ønska toppidrett. Olympiatoppen Vest fekk liste over søkarane og vurderte kven som var idrettsfagleg kvalifiserte for tilbodet. Dei kvalifiserte fekk melding om at dersom dei konkurrerte seg inn i det ordinære inntaket, fekk dei ta del i

toppidrettstilbudet. Kvalifiserte søkarar frå andre nærskuleområde til toppidrettstilbudet ved Tertnes vgs fekk nærskulepoeng.

Også for tilbudet ved Voss gymnas gjaldt at søkarane konkurrerte ordinært til vg1 idrettsfag, men dei kunne også få tilleggsopeng for ferdigheiter.

Søkarar til vg1 idrettsfag som anten ikkje vart vurdert som kvalifiserte for toppidrettstilbud eller av ulike årsaker ønska å søke seg til ein spesiell skule fekk ikkje nærskulepoeng til tilbud i andre nærskuleområde.

Rett til oppflytting frå vg1 til vg2 i studieførebuande utdanningsprogram

§ 5 i lokal forskrift om inntak og formidling i Vestland fylkeskommune gjeld oppflytting tilvg2 og vg3 studieførebuande utdanningsprogram:

- (1) Søkjar til Vg2 studieførebuande utdanningsprogram har rett til å halde fram på same skule der Vg1 er fullført dersom ho/han har bestått i alle dei faga som er fastsette i læreplanverket på Vg1 og har søkt som fulltidselev. Føresetnaden er at det vert søkt om inntak påfølgjande år.
- (2) Søkjar til Vg3 studieførebuande utdanningsprogram har rett til å halde fram på same skule der Vg2 er fullført dersom ho/han har bestått i alle dei faga som er fastsette i læreplanverket på Vg2 og har søkt som fulltidselev. Føresetnaden er at det vert søkt om inntak påfølgjande år.

Fylkesdirektøren har sett på konsekvensane retten til oppflytting ved same skule har hatt på utnytting av kapasiteten i utdanningsprogramma. Grunnlaget er tal per 15.9, elevtal ved skulane etter at søkarane har «landa» etter inntaket, og før det er mange som har slutta.

Tala viser at det i studieførebuande utdanningsprogram utanom studiespesialisering ikkje er tilstrekkeleg ledig kapasitet på vg2 til å gje nokon gevinst i form av innsparing i klassetal.

På vg2 studiespesialisering er det berre i nærskuleområde 3, stor-Bergen det er mange nok skular i nærskuleområdet til å kunne gje kapasitetsutnytting dersom ein ikkje hadde rett til oppflytting ved same skule.

Per 15.9.2021 var det teke inn 1524 elevar i ordinære vg2 studiespesialisering, programområda realfag og språk, samfunn og økonomi. Det var 76 ledige plassar. Justert for ledige plassar ved skulane Osterøy, Os og Fusa, skular som ikkje ligg heilt sentralt i nærskuleområde, er det 63 ledige plassar. I tillegg er det nødvendig å justere for elevar som tek vg2 som utvekslingselev i eit anna land, totalt meldt inn 9 elevar ved skulane i nærskuleområdet. Reelt er det då i år 54 ledige plassar, noko som kunne redusere behovet for ein klasse.

I saksutgreiinga til lokal forskrift om inntak og formidling (FT- sak107/2020) var fylkesdirektøren si vurdering at rett til oppflytting mellom vg2 og vg3 er ei god løysing, fordi på vg2 vel elevane programfag og framandspråk, som dei må halde fram med på vg3. Gjennom å ha rett til oppflytting frå vg2 til vg3, sikrar fylkeskommunen at elevane får riktig fagkombinasjon og godkjent vitnemål.

Særleg evaluering av inntaksregionen stor-Bergen

Jf. vedtaks punkt 4 i PS 107/2020 bad fylkestinget fylkesdirektøren om særskilt å evaluere konsekvensane for stor-Bergen.

Yrkesopplæringsnemnda og hovudutval for opplæring og kompetanse fekk informasjon om resultat av inntaket i møta 6.9.2021 og 8.9.2021.

Når fylkesdirektøren skal vurdere særskilte konsekvensar for stor-Bergen, takast det utgangspunkt i søkarane som har blitt vidare søkt. At ein søkar blir vidare søkt betyr at ein blir vurdert for inntak til skular med ledig plass innan valt utdanningsprogram på vg1, men på ein skule søkaren ikkje har ført opp. På vg2 yrkesfag kan ein søkar bli vidare søkt til eit anna programområde enn ønska, men innafor utdanningsprogrammet han eller ho gjekk på vg1 og som kvalifiserer til det aktuelle vg2-tilbudet.

Vidaresøkinga til skuleåret 2021/22 samanlikna med 2020/21 viser ein nedgang total nedgang på 25 søkarar, men den største forskjellen er nedgangen i søkarar som måtte vidare søkast til skular i andre nærskuleområde:

Vg1	20/21	21/22
Totalt vidare søkt	92	67
Til skule utanfor stor-Bergen	45	6

Tabell 4: Vidaresøking i stor-Bergen

Reduksjonen i tal søkarar som måtte få tilbod om skuleplass utanfor eige nærskuleområde skuldast utvidinga av kapasiteten i stor- Bergen med åtte klassar på vg1.

Vidaresøkt internt i nærskuleområdet		Stor-Bergen
Studieførebuande	Idrettsfag	
	Kunst, design og arkitektur	5
	Medium og kommunikasjon	4
	Musikk, dans og drama	3
	Studiespesialisering	6
	SUM	18
Yrkesfag	Bygg- og anleggsteknikk	10
	Elektro og datateknologi	13
	Frisør, blommar, interiør og eksponeringsdesign	3
	Helse- og oppvekstfag	7
	Handverk, design og produktutvikling	
	Informasjonsteknologi og medieproduksjon	6
	Naturbruk	5
	Restaurant- og matfag	
	Sal, service og reiseliv	3
	Teknologi- og industrifag	14
	SUM	61

Tabell 5: Søkarar frå nærskuleområde 3 stor-Bergen, vidare søkt i nærskuleområde 3 stor-Bergen

Fylkesdirektøren har sett på karakterpoenga til dei 79 elevane som vart vidare søkt, mediankarakteren (like mange søkarar over som under medianen) er 27,2 poeng, gjennomsnittskarakteren er 25,4 poeng. Lågaste karakterpoeng er 0 og høgaste er 41,0.

Per 10.september var status for desse søkarane at:

- 23 takka ja
- 36 takka nei
- 20 vart uaktuelle til vidare søkingsønske, fordi dei har konkurrert seg inn på noko dei sjølv har søkt

Fylkesdirektøren har sett nærare på dei 36 som takka nei, og status for desse var per 10.9:

- 24 er ikkje i skule per no, og er overførte til oppfølgingstenesta. Fem av desse har også takka nei til tilbod om skuleplass dei har søkt på.
- 8 har i tida etter 3. inntak fått skuleplass dei har søkt på.
- 4 har fått tilbod om ledig plass ved ein skule dei har kontakta, tilbod dei ikkje hadde søkt.

12 av 36 har teke i mot anna skuleplass enn den dei vart vidare søkt til, og i tillegg er det fem som fekk tilbod dei har søkt, men likevel takka nei. Av desse takka tre nei til første ønske, ein til andre ønske (som var same utdanningsprogram som 1. ønske) og ein til tredje ønske. At fem av dei 24 som takka nei også valde å ikkje ta i mot skuleplassen dei hadde øvst på søknaden, viser at det ikkje berre er å innfri førstevalet for at alle skal gå i skule.

Det er fleire søkarar med mellom 25-30 poeng som berre hadde søkt elektro og datateknologi, teknologi og industrifag og eit studieførebuande utdanningsprogram ved skular i Bergen. Desse tilboda har over tid hatt høge inntakskrav. Dette viser at fleire ungdomar søker til tilbod som dei realistisk sett ikkje har føresetnader til å kome inn på utan at opplæringstilboda hadde vore overdimensjonert. Difor er det også ei viktig oppgåve å styrke søkarane sin valkompetanse i deira prosess med å finne eit opplæringsløp som treff ambisjonar og ønske.

Dette handlar også om Vestland fylkeskommune si rolle gjennom den regionale kompetansepolitikken å kunne dimensjonere riktig i høve tilgang på læreplassar og behov i arbeidslivet. Desse 36 er unge menneske med ulike grunngevingar for kvifor dei takka nei til det vidare søkte tilbodet (og søkte ønske), men fylkesdirektøren har sett at avstand/reisetid truleg ikkje kan vere grunngevinga for alle.

Tilpassing av nærskulematrisa til krav om maksimum seks nærskuleområde

I juni 2021 vedtok regjeringa nasjonale reglar som medfører at:

«fylkeskommunene enten må ha fritt skolevalg i hele fylket, eller fritt skolevalg innenfor fastsatte inntaksområder. Fylkeskommunene kan fastsette maksimalt 6 inntaksområder. Reglene skal gjelde for elever som søker om inntak fra våren 2022.»

Som eitt av fylka med nærskulemodell med meir enn seks område, må Vestland fylkeskommune endre matrisa som gjev søkarane til vg1 nærskulepoeng ved søking i sitt nærskuleområde.

I arbeidet med denne saka har fylkesdirektøren vurdert at det ikkje er ei god tilnærming å løyse opp alle dei vedtekte nærskuleområda, og starte arbeidet på nytt. Geografien og avstandane i fylket påverkast ikkje av det nasjonale vedtaket. Det er geografien og kommunikasjonsvegane i fylket som har resultert i matrisa, med alle tilleggspunkta, som var gjeldande ved inntaket til inneverande skuleår .

Med nytt stortingsfleirtal er det mogeleg at lovverket kan verte endra. Fylkesdirektøren si vurdering er difor at fylkeskommunen bør prøve å tilpasse gjeldande krav om reduksjon frå åtte til seks område slik at det vert færrest mogelege nye grenseområde.

Fylkesdirektøren tilrår difor at kravet om inntil seks område løyast ved å slå saman fire av eksisterande nærskuleområde til to område.

Fylkesdirektøren si vurdering er at det ikkje bør gjerast endringar i nærskuleområde³, stor- Bergen, verken ved ta dele opp eller ta fleire kommunar inn. Ei oppdeling vil gjere det enno vanskelegare å gje tilbod til i yrkesfag til alle søkarane. Ei utviding av nærskuleområdet vil sette ytterlegare press på kapasiteten.

Økonomi: Tilrådinga kan ha ein liten innsparing

Klima: Ingen konsekvensar

Folkehelse: Ingen konsekvensar

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi): Ingen konsekvensar

Konklusjon og framlegg til justeringar av nærskulemodellen

Tilbakemeldingar frå elevar, skuleleiarar og rådgjevarar viser at informasjonsformidling om nærskulemodellen ikkje har vore god nok. I overgangen frå fritt skoleval i dei tidlegare fylkeskommunane, har nok ikkje alle ledd i informasjonskjeda fått med seg alle detaljane. Det var mykje ny kunnskap som skulle ut til mange grunnskular, føresette og søkarar. Fleire av avklaringane kom seint, noko som utfordra kommunikasjonen om modellen.

- **Justere namn på modell**

For å tydeleggjere modellen og styrke kommunikasjonen, tilrår fylkesdirektøren at «nærskuleområde» vert endra til «inntaksområde» og den skjematisk fordelinga mellom skulane og inntaksområda vert kalla «inntaksmatrise». Vestland fylkeskommune sin nærskulemodell på vg1 vil ha seks inntaksområde med tilhøyrande inntaksmatrise.

- **Tilpasse utdanningsprogram til nærskulemodell - naturbruk og idrettsfag**

Fylkesdirektøren tilrår at utdanningsprogrammet naturbruk blir del av nærskulemodellen, og at søkarar med vg1 naturbruk ved ein skule i sitt inntaksområde får nærskulepoeng til den skulen. Søkarar til vg1 naturbruk frå inntaksområde som ikkje har dette utdanningsprogrammet, får nærskulepoeng ved søking til alle skulane i fylket.

På bakgrunn av erfaringane med søking og inntak til skuleåret 2021/22 vil fylkesdirektøren tilrå at utdanningsprogrammet idrettsfag takast ut av nærskulemodellen. Tilbodet vert då ikkje bunde opp til søkaren sitt inntaksområde, og ungdommane kan søke fritt til den skulen med idrettsfag som har den fordjupinga eller profilen dei ønsker.

Ved søking til skulane med tilbod for potensielle toppidrettsutøvarar skal framleis Olympiatoppen Vest gjere den idrettsfaglege vurderinga. Dersom søkaren er på tilfredsstillande idrettsfagleg nivå, får han/ho delta i det spissa idrettstilbodet ved skulen dersom han/ho konkurrerer seg inn.

- **Rett til oppflytting frå vg1 til vg2 i studieførebuande utdanningsprogram**

Når det gjeld rett til oppflytting frå vg1 til vg2 ved same skule i eit studieførebuande utdanningsprogram, tilrå fylkesdirektøren at retten ikkje vert vidareført, og at søkarane med det konkurrerer på karakterpoeng. Etter gjeldande forskrift har alle elevar på vg1 i eit studieførebuande utdanningsprogram rett til plass på vg2 ved same utdanningsprogram ved same skule, gitt at alle fag som er fastsett i læreplanverket på vg1 er bestått. Fylkesdirektøren ser at det er eit gode at søkarane veit at dei får halde fram på same skule, men ressursutnyttinga ved denne ordninga er svak. Saksutgreiinga viser at det reelt sett er 54 ledige plassar på studiespesialiserande i stor-Bergen, og at det er mogeleg å redusere ein klasse der ressursane kan nyttast for andre tilbod.

- **Tilpassing frå åtte til seks nærskuleområde etter nasjonalt vedtak**

Jamfør regjeringa sit vedtak om maksimalt seks inntaksområde, vurderer fylkesdirektøren at eksisterande nærskulematrise tilpassast gjeldande regelverk utan at kartet teiknast på nytt. Fylkesdirektøren legg fram følgjande tilråding:

- Nærskuleområde 2, Hardanger og Voss og nærskuleområde 5 indre Sogn vert eit felles nærskuleområde.
- Nærskuleområde 4 Nordhordland og nærskuleområde 6 HAFS vert eit felles nærskuleområde.

Erfaringsmessig søker ungdomane i stor grad til den næraste skulen eller ein annan skule i geografisk nærleik. Når desse områda er tilrådd slått saman, er fylkesdirektøren særleg merksam på at det vil gje store avstandar internt i dei nye samanslåtte områda. Fylkesdirektøren vil difor vere oppteken av dette i arbeidet med å gje alle søkarane eit skuletilbod.

Saksnr: 2021/48285-1
Saksbehandlar: Susan Kathinka Halvorsen
Husabø

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	22/21	21.10.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse	53/21	26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021
Fylkestinget		15.12.2021

Spørsmål om reisetidsgaranti for elevar i vidaregåande skule

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget innfører ikkje ein garanti om skuleplass innanfor ein avgrensa reiseveg i tid
2. Dimensjonering av opplæringstilbodet skal så langt det lar seg gjere utgreie behov for elevplassar i kvart nærskuleområde og vise korleis flest moglege søkarar i eit nærskuleområde kan få tilbod om skuleplass
3. Ved behov for å auke elevplassar i eit område basert på elevprognosar, vil fylkesdirektøren vise korleis dette handsamast innanfor den gjeldande økonomiske ramma

Samandrag

Fylkestinget vedtok i møte 9.3.21 at administrasjonen skal utgreie moglegheiten for å innføre ei reisetidsgaranti. Fylkesdirektøren legg her fram ny sak.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bjørn Lyngedal
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkesdirektøren la våren 2021 fram sak om reisetidsgaranti for søkarar til vidaregåande skule. Fylkestinget vedtok i møte 9.3.21 (PS- sak 5/2021) følgjande:

1. Fylkestinget tek saksutgreiinga til vitande.
2. Fylkestinget vedtek at administrasjonen skal utgreie moglegheiten for å innføre ei reisetidsgaranti basert på faktisk reisetid, ikkje inntaksområde.
3. Fylkestinget sitt mål er at ingen elevar skal ha lengre reiseveg enn 1,5 time med kollektivtrafikk, med mindre dei ønskjer det.
4. Fylkestinget legg til grunn at ny sak om reisetidsgaranti skal handsamast av y-nemda før den handsamast i hovudutval for opplæring og kompetanse.

Fylkesdirektøren legg med dette fram ny sak, men vil trekke trådane tilbake til saka som vart handsama våren 2021. Den førre [saksutgreiinga](#) er viktig bakgrunnsinformasjon. I arbeidet med lokal forskrift for inntak og formidling vart omgrepet reisetidsgaranti trekt fram i ein høyringsuttale som eksempel på tiltak for å motverke negative konsekvensar av geografiske avstandar i fylket og fritt skuleval som inntaksmodell. Fylkesdirektøren si vurdering av dette no er same som den gong:

Eit vedtak om skuleplass innanfor ein avgrensa reiseveg i tid (reisetidsgaranti) har berre verdi når det ikkje er fleire søkarar enn plassar på dei ulike utdanningsprogramma i dei aktuelle områda. Grunnen til at ein søkar får tilbod ved andre skular enn søkt er at dei ikkje konkurrerer seg inn ved skulane dei har søkt.

Regulering av inntaket til vidaregåande opplæring

Inntaket til vidaregåande skule er regulert gjennom kapittel 6, Inntak til vidaregåande opplæring, i Forskrift til opplæringslova.

§ 6-1a. *Fritt skuleval*

Fylkeskommunen skal ha fritt skuleval i fylket eller fritt skuleval innanfor fastsette inntaksområde. Fylkeskommunen kan fastsetje inntil seks inntaksområde.

Fritt skuleval i heile fylket inneber at søkjarane står fritt til å søkje om inntak til alle skular i det fylket dei har folkeregistrert adresse. Fritt skuleval innanfor fastsette inntaksområde inneber at søkjarane står fritt til å søkje om inntak til alle skular i eige inntaksområde. Dersom ønskt utdanningsprogram eller programområde ikkje finst i eige inntaksområde, skal søkjaren kunne søkje på ein skole i eit anna inntaksområde i fylket.

- 0 Tilføyd ved forskrift [28 juni 2021 nr. 2234](#) (i kraft 1 juli 2021 med virkning fra og med opptaket til skoleåret 2022-2023).

Vilkår for inntak til vg1 er regulert i § 6-13 og rekkjefølge for inntak til vg1 er regulert i § 6-14.

Fylkeskommunen skal først ta inn søkjarar som oppfyller vilkåra for inntak etter fortrinnsrett etter kapitlet her. Etter at søkjarar med rett til særskild utdanningsprogram, rett til spesialundervisning og vedtak om utvida tid er tekne inn, skal søkarar som konkurrere etter poeng, jf §6-20 og § 6-21 takast inn.

§ 6-20 Rangering av søkarar

Dersom det til eit utdanningsprogram på Vg1 melder seg fleire søkjarar enn talet på elevplassar som fylkeskommunen tilbyr denne gruppa, skal elevplassane fordelast etter poengsum utrekna på grunnlag av [§ 6-21](#). Søkjarar med høgare poengsum blir tekne inn framfor søkjarar med lågare poengsum.

Reguleringa av inntak til vidaregåande opplæring er fastset; det er ikkje høve til å ta inn søkarar med lågare poengsum før søkarar med høgare poengsum, der det er fleire søkarar enn plassar. Viken fylkeskommune har i si lokale forskrift under kap 3 eit punkt under «Unntak frå nærskuleprinsippet» som viser til Opplæringslova § 3-1:

Oppfyllelse av opplæringslovens § 3-1 uten urimelig lang reisevei

Et begrenset antall av plassene ved alle ordinære utdanningsprogrammer/programområder ved alle skoler disponeres av fylkeskommunen etter andre inntaksrunde, for å sikre at flest mulig søkere skal få oppfylt retten til ett av tre utdanningsprogram uten at reiseveien mellom hjem og skole blir urimelig lang.

Paragraf 3-1 første ledd slår fast den lovfesta retten at «ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarande, har etter søknad rett til tre års heiltids vidaregåande opplæring.

§ 3-1 i opplæringslova seier derimot ikkje noko om reiseveg.

Fylkesdirektøren si juridiske vurdering er at det ikkje er heimel for å velje den løysinga som Viken fylkeskommune har gjort. Fylkesdirektøren har vore i kontakt med Viken fylkeskommune og dei opplyser at denne bestemminga i den lokale forskrifta går ut no med innføring av nasjonal inntaksordning.

Vedtakskompetanse

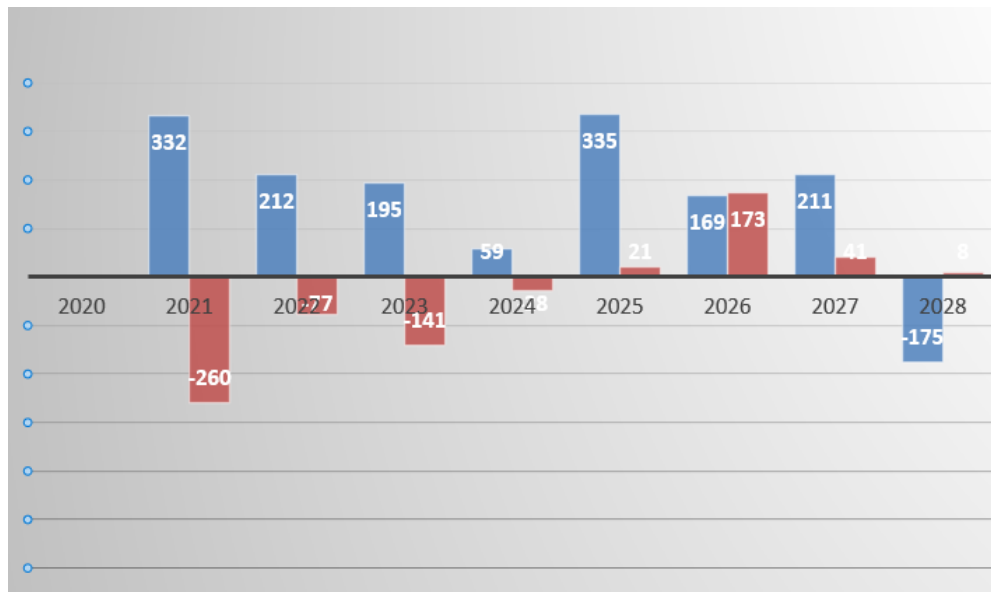
Fylkestinget har bede om saka og har vedtakskompetansen.

Konsekvensar av elevutviklinga i fylket

For at flest mogeleg skal få tilbod om skuleplass på vg1 i nærskuleområde dei høyrer til, må kapasiteten vere best mogeleg tilpassa søkargrunnlaget.

I den årlege politiske saka om opplæringstilbodet er elevutviklinga eit viktig element i vurderinga av plassbehovet, og hausten 2020 vart behova for første gong vurdert for kvart nærskuleområde. Ein konsekvens blei auke i tal plassar i stor-Bergen.

SSB sin prognose for tal 16-18-åringar i Vestland viser (middelverdi), for åra fram til 2027, vekst i kommunane definerte som nærskuleområde 3, stor- Bergen. I resten av fylket viser prognosen først nedgang, så svak vekst. Dette er resultat av sentraliseringa vi har sett over lang tid. Dette er pre-korona åtfærd og vi vil kunne sjå noko reversering av flytting mot større byar, men uansett vil det truleg ta tid før motstraumen omfattar elevar i vidaregåande opplæring.

Figur 1 SSB,

Framskrive folkemengd 1. januar 2020, alternativ MMMM, Endringar i tal 16-18 åringar. Blå søyler er kommunane i stor- Bergen, raude søyler er resten av fylke.

Figuren viser behov for auka tal skuleplassar i stor-Bergen dei næraste åra og samtidig reduksjon i fylket elles. I arbeidet med opplæringstilbodet for skuleåret 2020/21 vart kapasiteten i nærskuleområde auka, for i større grad å kunne gje søkarane tilbod i eige nærskuleområde. Framskrive auke på 212 16-18-åringar i 2022, betyr ein auke på 60-70 søkarar frå grunnskulen i forhold til 2021. Tala frå Grunnskulens informasjonssystem (GSI) syner ein auke på 60 avgangselevar i stor-Bergen.

Skulane i og rundt Bergen sentrum er så godt som heilt fulle. Fylkesdirektøren viser til oppretting av vg1 elektro og datateknologi ved Askøy vgs, fordi det ikkje var skular som kunne handtere ei ekstra klasse vg1 bygg- og anleggsteknikk eller vg1 teknologi og industrifag.

Det er fleire nye vidaregåande skular under bygging/ planlegging:

- Askøy vgs er planlagt ferdig til skuleåret 2024/25- med lik kapasitet
- Laksevåg og Bergen maritime vgs er planlagt ferdig til skuleåret 2025/26. Her er det ikkje planlagt for auka kapasitet ut over kva dei to skulane før samanslåinga.
- Sotra vgs er i planfasen og er planlagt ferdig til skuleåret 2027/28. Her er det rom for å tilpasse rom og funksjonsprogram.

Kapasiteten i stor-Bergen vil soleis ikkje bli utvida gjennom nybygg dei første åra, ein må difor leite etter løysingar i eksisterande skulebygg i nærskuleområdet.

Fylkestinget sitt vedtak om å vurdere ein garanti basert på faktisk reisetid vil kunne få konsekvensar for tilboda ved fleire skular. Dersom t.d. reisevegen mellom skulane Sotra og Osterøy, begge i nærskuleområde 3 stor-Bergen, blir vurdert som for lang vil konsekvensen kunne bli behov for å opprette fleire klassar der reiseveg blir akseptabel for søkarar frå begge «endane». Det vil i dette tilfelle vere i Bergen sentrum, med den sentraliserande effekten det vil kunne ha på søkarstraumen.

Vurderingar

Saka om reisetidsgaranti frå februar bygde på inntaket til skuleåret 2020/21. Ei av oppsummeringane kring vidareføring av søkarane var at dette først og fremst var ei problemstilling i stor-Bergen. I tilrådinga frå fylkesdirektøren stod det at ein ville hente erfaringar frå inntaket til inneverande skuleår (2021/22) for å vurdere kva effektar ny lokal forskrift har hatt på tal vidareførte.

Grunnlagstala for å samanlikne 2021/22 med 2020/21 er ikkje heilt dei same, men som avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse presenterte i møte 10. august er det framleis i stor-Bergen vidareføring av ei problemstilling av noko omfang.

I saka «Evaluering av nærskulemodellen» har fylkesdirektøren gjort greie for omfanget av vidareføring i nærskuleområde stor-Bergen til skuleåret 2021/22 samanlikna med 2020/21:

«Vidareføringa til 21/22 samanlikna med 20/21 syner ein nedgang total nedgang på 25 søkarar, men den største forskjellen er nedgangen i søkarar som måtte vidareførast til skular i andre nærskuleområde:

vg1	20/21	21/22
totalt vidareført	92	67
Til skule utanfor stor-Bergen	45	6

Tabellen syner vidareføring i stor-Bergen

Reduksjonen i tal søkarar som måtte få tilbod om skuleplass utanfor nærskuleområde skuldast utvidinga av kapasiteten i stor- Bergen med 5 klassar på vg1.

Den auka kapasiteten i stor-Bergen reduserte omfanget av vidareføring, men framleis var det behov for å nytte ledig kapasitet ved andre skular enn søkt til for å kunne gje alle søkarane tilbod på eit av tre søkte utdanningsprogram.

Også i dei andre nærskuleområda var det behov for å vidareføre enkeltelevar, men i mykje mindre omfang også i prosent av søkartal.

Kapasiteten på vg1 i nærskuleområdet stor-Bergen vart monaleg auka til skuleåret 2021/22. Dette vart gjort for å sikre at fleire søkarar innan nærskuleområdet stor-Bergen fekk eit tilbod dei hadde søkt på. Ein positiv effekt av opprettinga er at færre søkarar får tilbod som gjer at dei må reise lengre. Samstundes legg ein auke i tal klassar på yrkesfag monaleg press på skulane i eksisterande skulestruktur. Yrkesfaglege tilbod er ofte areal- og utstyrskevande, noko som gjer at fleksibiliteten til å auke klassar i skular som tilbyr yrkesfag kan vere krevjande.

Økonomi:

Tilrådinga har ingen økonomiske konsekvensar

Klima:

Tilrådinga har ingen konsekvensar.

Folkehelse:

Tilrådinga har ingen konsekvensar.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Tilrådinga har ingen konsekvensar.

Oppsummering

Fylkestinget bad administrasjonen utgreie moglegheiten for å innføre ein reisetidsgaranti basert på faktisk reisetid og ikkje inntaksområde. Målet er at ingen elevar skal ha lengre reiseveg enn 1,5 time med kollektivtrafikk, med mindre dei ønskjer det.

Fylkesdirektøren har vist til korleis auka kapasitet i opplæringstilbodet i stor-Bergen har gitt mindre behov for vidare søking, både totalt og ut av nærskuleområdet.

Bruk av ordet reisetidsgaranti vil bli oppfatta som ein tydeleg rett for søkarane og svært bindande for fylkeskommunen. Konsekvensen av at alle ha skal ha garanti om plass med mindre enn 1,5 t reiseveg kan bli store. Fylkeskommunen vil i ein del tilfelle måtte opprette fleire klassar for å gje plass til dei siste søkarane, men utan at klassen nødvendigvis vil ha tilstrekkeleg søkargrunnlag for nå oppfyllingskravet. Samtidig vil desse nye klassane ta deler av søkargrunnlaget frå andre klassar som dei tidlegare ville blitt vidare søkt til, og soleis gjere at fleire klassar blir sett i gang med lågt elevtal eller vurdert ikkje starta opp.

Som vist i saksutgreiinga er det heller ikkje heimel i lovverket for å setje av enkeltplassar i tilboda som er reservert for ulike søkarar. Unntaka er gjort greie for i Forskrift til opplæringslova § 6-14. Om ein garanti trer i kraft vil det også utfordre skulestrukturen særleg i stor-Bergen. I alle tilfelle betyr det at fylkeskommunen truleg må overdimensjonere opplæringstilboda for at alle søkarane skal ha tilbod om plass innanfor ein gitt reisetid.

Fylkesdirektøren kan heller ikkje i denne saka tilrå at det blir innført ein garanti for maksimal reisetid. Fylkesdirektøren vil fortsetje å arbeide for å finne best mogelege løysingar for søkarane som ikkje får tilbod ved ein skule dei har søkt slik at reisevegen ikkje blir lengre enn absolutt nødvendig.

Saksnr: 2021/18979-1
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		21.10.2021
Yrkesopplæringsnemnda	23/21	21.10.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse	54/21	26.10.2021
Hovudutval for næring		26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021
Fylkestinget		15.12.2021

Eigarstyring av Fagskulen Vestland og delegeringsreglement

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget utøver eigarstyring gjennom oppnemning av styre, fastsetjing av vedtekter og budsjett, samt gjennom målstyring i samband med regional kompetansepolitikk.
2. Forslag til reviderte vedtekter for styret for Fagskulen Vestland vert vedteke slik det kjem fram av saka.
3. Den fylkeskommunale fagskulen skal vere organisert som ein del av opplærings- og kompetansesektoren.

Samandrag

I denne saka vert det gjort greie for lovverket og historikk knytt til styring av fylkeskommunale fagskular. Vidare vert det gjort greie for rolla til fylkestinget som skuleeigar, samt rolla til fylkesdirektøren og fylkesadministrasjonen. Relasjonen mellom styret/rektor og fylkesadministrasjonen vert også drøfta. Til slutt vert det gjort greie for korleis Vestland fylkeskommune kan utøve eigarstyring av Fagskulen Vestland, organisatorisk plassering av fagskulen, samt framlegg til endringar i vedtekter for styret for Fagskulen Vestland i høve til dagens vedtekter. Fylkesdirektøren vil tilrå at det er vedtektene for styret som syner fordeling av kompetanse mellom skuleeigar og styret.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bjørn Lyngedal
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 vedtekter-171219

2 Vedtekter styret for Fagskulen
Vestland

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vestland fylkeskommune ved fylkesutvalet har i møte 09.02.2021 vedteke ei bestilling av sak om eigarstyringa av Fagskulen Vestland som følger:

Vedtak

Uttale/bestilling av sak: Fagskulen i Vestland

I samband med samanslåinga av fagskulane i Sogn og Fjordane og Hordaland, er det etablert eit eige prosjektstyre. Fagskulen i Vestland blir den nest største fagskulen i landet. Arbeidet er omfattande og det er difor avgjerande at roller og ansvar er så tydeleg som mogeleg. Då må grensesnittet mot opplæringsavdelinga i Vestland fylke vera avklart.

Fylkesutvalet ber om ei sak om eigarstyring av Fagskulen i Vestland. I saka ber ein fylkesrådmannen fremja eit delegasjonsdokument som regulerer forholdet og fordeling av myndighet mellom fagskulestyret/rektor og fylkesadministrasjonen. Rolla til fylkesadministrasjonen og fylkestinget som skuleeigar og den organisatoriske plasseringen av fagskulen i fylkeskommunen, bør også drøftast.

Vidare bør saka sjå nærare på størrelsen på den fylkeskommunale delen av fagskulen sitt budsjett, samt størrelsen på Vestland fylkeskommune sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Saka skal leggjast fram for politisk handsaming hausten 2021. Prosjektstyret for Fagskulen i Vestland skal gje uttale til saka før politisk behandling.

På bakgrunn av bestillinga legg fylkesdirektøren til grunn ei utgreiing av følgjande punkt:

- eigarstyring av Fagskulen Vestland
- rolla til fylkestinget som skuleeigar
- rolla til fylkesdirektøren
- relasjonen mellom styret/rektor og fylkesdirektøren
- forslag til delegeringsreglement (vedtekter) som syner fordeling av kompetanse mellom eigar og styre for fagskulen eller rektor
- organisatorisk plassering av fagskulen

I høve til spørsmål om storleiken på fylkeskommunen sitt tilskot til dei fylkeskommunale fagskulane sett i høve til dei andre fylkeskommunane vert det lagt fram ei eiga melding om dette.

Prosjektstyret for Fagskulen Vestland vil gje uttale før endeleg handsaming i fylkestinget. Uttalen vert lagt ved saka når den ligg føre.

Vidare i denne saka vert det gjort greie for dagens lovverk og historikk knytt til reguleringa av fagskulesektoren, før det vert gjort greie for punkta over.

Relevant lovverk for fylkeskommunale fagskular

Fagskulesektoren er regulert av følgjande lovverk:

- Lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskulelova)
- Forskrift 11. juli 2019 nr. 1005 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskuleforskrifta)
- Forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften)
- Forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskrifta)

I tillegg til dette lovverket gjeld andre lover og forskrifter som regulerer offentlege verksemder som t.d. kommunelova, anskaffingslova, arkivlova, arbeidsmiljølova og forvaltningslova m.m.

Fylkeskommunale fagskular er ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt, og fagskulane må følgje regel- og avtaleverk som gjeld generelt for fylkeskommunen. Vidare er dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland organisert som ei ytre eining i fylkeskommunen, slik som dei vidaregåande skulane, og ikkje som eit selskap. Fagskulane sin eigenart gjer det likevel slik at dei skil seg frå anna fylkeskommunal verksemd i høve til styring.

Fylkestinget er jf. kommunelova § 5-3 det øvste organet i fylkeskommunen og treff vedtak på vegne av fylkeskommunen om ikkje anna følgjer av lov (særlover). Fagskulelova er ei særlov, som går framfor kommunelova i høve til styringa av ein fagskule. Fagskulelova § 9 regulerer mellom anna at fagskular skal ha eit styre som øvste styringsorgan, og kva kompetanse styret skal ha. Fagskulelova § 9 presiserer også at fylkeskommunale fagskular, og fagskular organisert som studieforbund, skal ha eit styre. Styret for ein fylkeskommunal fagskule er såleis jf. fagskulelova det øvste styringsorganet, og kan ikkje instruerast i sitt virke.

Det kjem tydeleg fram av fagskulelova at styret for ein fagskule er ansvarleg for at verksemda følgjer nemnde lov med forskrifter, men lovverket er derimot ikkje tydeleg på relasjonen mellom eigar (fylkestinget), fylkesdirektøren og eit styre for ein fylkeskommunal fagskule. Dette kjem til uttrykk i spørsmål om mellom anna kompetanse i høve til personalforvaltning og instruksjonsmynde i saker.

Private eller offentlege fagskular som er organisert som eit selskap eller stifting er gjennom anna lovverk (t.d. aksjelova) tydelegare regulert i høve til styring av verksemda. Samtidig er fagskulelova som nemnt ei særlov, og der t.d. aksjelova er i strid med fagskulelova, er det sistnemnde som gjeld. Fylkeskommunale fagskular som ikkje har ein selskapsform har ikkje anna lovverk å regulere drifta etter enn fagskulelova med forskrifter og andre generelle lover der dei passar.

Det er fleire fagskular og fylkeskommunar som peiker på at lovverket er uklart i høve til styring. Nasjonalt fagskoleråd har motteke førespurnader frå fylkeskommunale fagskular om å seie noko om korleis dei vil tilrå at fylkeskommunale fagskular bør vere organisert i fylkeskommunane. Fagskolerådet vil ikkje meine noko om korleis fylkeskommunane organiserer fagskulane så lenge føremålet i fagskulelova er ivaretatt. Saka vart handsama av fagskolerådet 4. mars 2021. I saka kjem det fram at organiseringa av dei fylkeskommunale fagskulane er noko ulik frå fylke til fylke, men i hovudtrekk er det mykje likt. Unntaket er Vestfold og Telemark fylkeskommune som har organisert fagskulen som eit særlovsselskap.

Historikk og utvikling knytt til styring av fylkeskommunale fagskular

I handsaming av [Ot.prp. nr. 32 \(2002-2003\)](#) om lov om fagskoleutdanning kom det inn ei føresegn i fagskulelova om at også offentlege fagskular skulle ha eit styre som øvste styringsorgan. Dette har soleis vore regulert av lov sidan 2003. Dette forslaget var ikkje ein del av høyringa, men føreslått i Kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen¹ og vidare vedteke av stortinget.

Seinare handsama stortinget [Ot.prp. nr. 39 \(2006-2007\)](#) om lov om endringer i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning. I høyringsrunden hadde fleire instansar teke til orde for at fylkeskommunale fagskular ikkje burde ha eit eige styre som følgjer:

«KS, Nasjonalt utvalg for teknisk fagskoleutdanning, Rådet for fylkeskommunale fagskoler, enkelte fylkeskommunale fagskoler, de fleste fylkeskommunene og flere fagforbund ønsker ikke at fylkeskommunale fagskoler skal ha et eget styre som øverste ansvarlige styringsorgan.»

Fleire av desse høyringsinstansane meinte at fylkestinget vart sett på sidelinja i høve til ansvar for utvikling og drift av eigne fagskular. Dette var mellom anna knytt til fylkeskommunane sitt ansvar for regional utvikling. Vidare meinte nokon av instansane at det vart skapt uklare tilhøve kring arbeidsgjevaransvaret. Høyringsinstansane vart ikkje høyrte på innvendingane om styring, og føresegna om at også fylkeskommunale fagskular skulle ha eit styre som øvste styringsorgan vart vidareført.

I proposisjonen vurderte Kunnskapsdepartementet det slik at det er viktig, uavhengig av eigarskap, å kunne identifisere eit eige organ som er ansvarleg for fagskuleopplæringa. Departementet peikte på at dette mellom anna ville vere viktig med omsyn til handsaming av eventuelle klager frå

¹ <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/odelstinget/2002-2003/inno-200203-078.pdf>

studentar, samt studentar og tilsette sine rettar til å delta i styret sine møter og på denne måten kunne kome i dialog med ansvarleg organ for verksemda. Departementet meinte dette ville bidra til å gjere det føreseieleg og opent rundt avgjerder som vert gjort i drifta av skulen. Vidare peikte departementet på at det er styret som skal tilsette administrativ og fagleg leiing, og elles ha ansvar for drifta av fagskulen. Fylkestinget er formell eigar, men den reelle styringsretten ligg til styret for fagskulen. Fylkeskommunen si rolle og moglegheit for innverknad som skuleeigar vert tydeleg i dei tilfelle nytt styre vert oppretta. Departementet trekk her ein parallell til generalforsamling i aksjeselskap som vel og oppnemner styre i aksjeselskap. Det valte styret får såleis dei oppgaver og det ansvar som følgjer av lover og forskrifter. I høve det uklare arbeidsgjevartilhøve understrekar departementet at arbeidsgjevar vil vere den same uavhengig av om fagskulen har eit styre.

I 2014 gjorde Hordaland fylkeskommune² og Sogn og Fjordane fylkeskommune³ ei utgreiing om fylkestinget og styret sin kompetanse i høve til den fylkeskommunale fagskulen. Felles for begge utgreiingane er at dei peika på tre område for styringsrett ved fylkestinget:

- Oppnemning av medlemmer til styret, og eventuell avsetjing av styret
- Finansiering
- Fastsetje vedtekter for styret

Det vart også peikt på at det er styret som har kompetanse til å tilsette fagleg og administrativ leiar (rektor) ved fagskulen.

I saksutgreiinga til fylkestinget i Sogn og Fjordane vart det gjort følgjande vurderingar av styringa: «Det er altså styret som tilset leiinga ved skulen og elles har ansvaret for drifta av skulen. Den reelle styringsretten overfor leiinga ved skulen (rektor) ligg såleis til styret. Ei følgje av dette er at det er styret, ved styreleiar, som har personalansvaret for rektor. Rektor har sekretariatsfunksjon for styret»

Vidare gjorde fylkestinget i Sogn og Fjordane følgjande vurdering:

«I og med at det er fylkestinget som fastset dei økonomiske rammene for fagskulen, må saker som kan kome til å krevje særskilde løyvingar eller som er av overordna karakter, som t.d. lokaliseringssaker og investeringar som krev låneoptak, avgjerast av fylkestinget.

[] I medhald av kommunelova § 23 nr. 2 har fylkesrådmannen likevel rett og plikt til å føre tilsyn og kontroll med fagskulen og styret sitt arbeid på lik line med andre fylkeskommunale einingar. Fylkesrådmannen vil presisere at fagskulen kan nytte seg av støttefunksjonar hjå fylkesrådmannen som andre fylkeskommunale einingar.»

I saksutgreiinga i Hordaland fylkeskommune vart mellom anna følgjande vurdering gjort i saka: «Hordaland fagskulestyre sine oppgaver og kompetanse ser formelt ut til å vere i samsvar med fagskulelova. Likevel har det oppstått uklare situasjonar som tyder på at eit uavhengig styre i praksis ikkje har vore lagt til grunn fullt ut internt i fylkeskommunen. Thommessen understrekar at eigar (Fylkestinget og eventuelt underordna organ som Fylkestinget gjev myndigheit til gjennom delegasjon) har ein svært avgrensa styringsrett. Dersom Fylkestinget ønskjer å gje føringar for Fagskolane i Hordaland sine prioriteringar - eksempelvis oppretting av nye studietilbod, bruk av bestemte IT-system mm. - kan det gjerast i form av eit tildelingsbrev der det vert gjeve vilkår for tildeling av midlar (finansiering).»

I samband med regionreforma og samanslåinga av dei to fylkeskommunane vart det også gjort ei vurdering av mellom anna plassering av personalansvaret for rektorane ved dei fylkeskommunale fagskulane gjennom delprosjekt 1.8 Fagskule⁴. Denne vart handsama som ei melding⁵ i administrasjonsutvalet i Vestland fylkeskommune 26.11.2019. Vurderinga om personalansvar for rektorane kan lesast på side 7 i sluttrapporten (note 4). Kort summert vart det tilrådd at personalansvaret vart lagt i linja i fylkesadministrasjonen for å sikre at personalforvaltninga vart

2

<https://innsyn.vlfk.no/InnsynHFK19/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=2709&caseType=CasesFremlegg®istryEntryId=66576&sourceDatabase=>

<https://innsyn.vlfk.no/InnsynHFK19/RegistryEntry/ShowDocumentFromDmb?registryEntryId=66576&documentId=116248>

³ [http://www2.sjf.no/sff/k2pub.nsf/viewAttachments/C1256B3B0048DA1DC1257CED0064499E/\\$FILE/14036638.PDF](http://www2.sjf.no/sff/k2pub.nsf/viewAttachments/C1256B3B0048DA1DC1257CED0064499E/$FILE/14036638.PDF)

⁴ <https://innsyn.vlfk.no/Innsyn/RegistryEntry/ShowDocumentFromDmb?registryEntryId=134&documentId=286>

⁵ <https://innsyn.vlfk.no/Innsyn/DmbHandling/Details/435?sourceDatabase=>

handsama i tråd med fylkeskommunen elles, og at det skulle bli utarbeidd eit styrings og delegeringsdokument som syner relasjonen mellom styret, fylkesdirektøren og fagskulane.

Summert er det på bakgrunn av departementet sin vurdering i Ot.prp. nr. 39 (2006-2007) klart at føremålet med § 9 i lova er at styret for ein fagskule skal vere tydeleg for både studentar og tilsette som det øvste ansvarlege styringsorganet. Samtidig er ikkje fagskulelova heilt tydeleg på kva kompetanse og ansvar som ligg til fylkeskommunale fagskulestyrer i høve ansvar for økonomi, personalforvaltning m.m. Dette er tydelegare for private fagskular.

Som vist gjennomførte dei to tidlegare fylkeskommunane ei utgreiing av kompetanse knytt til styringa av fagskulane, og likevel vart det gjort ulike vurderingar og velt ulike modellar. I Sogn og Fjordane vart personalansvaret for rektor lagt til styret, medan i Hordaland vart det lagt i linja i fylkesadministrasjonen, men den faglege oppfølginga av rektor låg hos styret, t.d. oppfølging av kvalitet i utdanningane. Gjennom delprosjekt 1.8 vart det bestemt at personalansvaret for rektorane skulle ligge i linja i fylkesadministrasjonen i Vestland fylkeskommune.

Rolla til fylkestinget og fylkesadministrasjonen som skuleeigar

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) er tilsynsorgan for høgare utdanning og høgare yrkesfagleg utdanning. På spørsmål⁶ om forholdet mellom styret for ein fagskule og eigar, peikar NOKUT på at det er eigar som vel medlemmer til styret, og at styret for både private og offentlege fagskular skal ta sjølvstendige avgjerder utan at eigar gjev føringar for dette. Fylkestinget har såleis

kompetanse til å velje medlemmer til styret (bortsett frå student- og tilsettrepresentant), men ikkje å instruere styret i oppgåver som av lova er lagt til styret. Eigar kan velje nye medlemmer til styret dersom eigar ikkje er nøgd med korleis styret løyser sitt oppdrag.

Vidare skal eigar fastsette vedteker for styret, men styret har ansvar for å kontrollere at vedtektene stemmer med fagskulelova og tilhøyrande forskrifter. Vedtektene kan ikkje avgrense eller ta bort noko av det ansvaret som styret har etter lova.

Til slutt så skal eigar vedta eit budsjett for styret og fagskulen, og eigar har såleis stor moglegheit til å ha innverknad på dei økonomiske rammene til fagskulen. Likevel kan ikkje eigar gjere budsjettvedtak som gjer at fagskulen må bryte med vilkåra for akkreditering, eller at andre krav i lov og forskrifter ikkje vert følgt.

På bakgrunn av dette har eigar ved fylkestinget følgjande kompetanse i styring av fagskulen:

- Velje og avsetje medlemmer til styret (ikkje student- og tilsettrepresentant)
- fastsette vedteker
- vedta budsjett for styret og fagskulen

Relasjonen mellom styret/rektor og fylkesdirektøren

Som nemnt er det ingen definert relasjon mellom styret/rektor og fylkesdirektøren i fagskulelova. All kompetanse som ikkje ligg til fylkestinget, er etter lova lagt til styret for fagskulen. Fagskulelova har fleire føresegner om delegering av mynde frå styret til rektor eller andre ved fagskulen, men seier ingenting om at styre kan delegerare kompetanse til fylkesdirektøren. Samtidig er fagskulen ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt og dette legg likevel nokre føringar for drifta av fagskulane som ved andre fylkeskommunale einingar. Døme på dette vil vere krav til internkontroll jf. kommunelova § 25-1, rekneskap og årsbudsjett, personalforvaltning og trygg og forsvarleg drift.

Samtidig er fagskulane i dag avhengig av fylkesadministrasjonen for støtte i høve til ei rekkje system, både i høve til IKT og brukarretteiing. Fagskulane nyttar t.d. fylkeskommunen sitt økonomisystem, skuleadministrativt system, sak- og arkivsystem med meir. Vidare får fagskulane støtte i høve til juridisk kompetanse, og støtte knytt til mellom anna HR og eigedom. I høve til juridisk støtte er dette knytt til både innkjøp og HR. HR gjev dessutan støtte i personalhandtering i alt frå løn, personalsaker og tilsettingar. Eigedomsavdelinga forvaltar bygga til fagskulane og dette inkluderer drift, vedlikehald og reinhald. Det er såleis ingen laus kopling mellom fagskulane og fylkesadministrasjonen i praksis.

⁶ <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/regelverk-for-fagskoler/hva-er-oppgavene-til-fagskolens-styre/>

Støtta som fylkesadministrasjonen gjev er både naudsynt og føremålstenleg. Skulle fagskulane ikkje ha slik støtte ville det ha ført til betrakteleg høgare driftskostnader ved fagskulane. I tillegg er fylkesadministrasjonen profesjonell og spesialisert i sine oppgåver, og støtta frå administrasjonen bidrar til ei trygg drift med høg kvalitet for fagskulane.

Når det gjeld personalforvaltninga av tilsette ved fagskulane er dei, som departementet har peika på i Ot.prp. nr. 39 (2006-2007), tilsett i fylkeskommunen. Tilsetjingsforholdet i fylkeskommunen gjev dei tilsette både rettar og pliktar, og fylkesdirektøren legg her til grunn at reglar for personalforvaltninga ved fagskulane vert gjort i tråd med personalforvaltninga og lønspolitikken elles i fylkeskommunen. Døme på rettar som tilsette har kan vere om det er overtal ved ein skule, så har tilsette rett til ei stilling ein annan plass i fylkeskommunen så lenge det er ledige stillingar som etterspør den kompetansen ei eventuell overtalig har. Denne retten følgjer av Hovudtariffavtalen kap. 1 § 3-3 og av arbeidsmiljølova § 15-7. På bakgrunn av dette vil tilsettingar ved fagskulane kunne ha økonomisk og juridisk konsekvens for fylkeskommunen, og tilsettingar ved fagskulane må følgje reglar for tilsettingar elles i fylkeskommunen.

Sjølv om fagskulane skal følgje personalforvaltninga i fylkeskommunen vil ikkje dette måtte bety at alle føresetningar som gjeld for dei vidaregåande skulane også må vere gjeldande for fagskulane. Døme på dette er mellom anna at lærarar i vidaregåande skular skal ha praktisk pedagogisk utdanning, noko som følgjer av opplæringsforskrifta § 14-1. For fagskulane er det ikkje krav til praktisk pedagogisk utdanning, men fagskuletilsynsforskrifta § 2-3 stadfester at det i fagmiljøet knytt til utdanninga skal vere personar med utdanningsfagleg kompetanse. Dette kan vere pedagogisk utdanning eller erfaring. I tillegg går det fram av same paragraf at det skal vere ein utdanningsfagleg ansvarleg for utdanninga, og at denne skal ha utdanningsfagleg utdanning. Andre døme er at fagskulane kan ha behov for anna organisering eller anna kompetanse enn det dei vidaregåande skulane har. I motsetning til ein vidaregåande skule har fagskulane ansvar for eige inntak, lokal klagenemnd og akkreditering av eigne utdanningar.

Styring av fagskulane

Som vist i denne saka kan fylkestinget styre gjennom oppnemning av styret, finansiering og fastsetjing av vedtekter, medan fylkesadministrasjonen har eit avgrensa rom for styring. Likevel må fylkesdirektøren sikre at fagskulane, som ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt, føl reglar knytt til offentlege verksemder, og at personalforvaltninga er i tråd med fylkeskommunen elles. Fagskulen Vestland må såleis følgje reglar i fylkeskommunen knytt til mellom anna personalforvaltning, disponering av bygg, samt andre reglar knytt til offentlege verksemder. På bakgrunn av dette er det naturleg at fylkesdirektøren på vegner av fylkestinget følgjer opp fagskulane i høve til regelverket. Samtidig er det styret som har det øvste styringsansvaret og har kompetanse i alle driftssakar og faglege saker knytt til fagskulelova.

Personalforvaltninga i fagskulen og personalansvaret for rektor bør følgje linja elles i fylkeskommunen slik at ein sikrar at skulen vert drifta i tråd med reglar for offentlege verksemder, hovudtariffavtalen og i tråd med fylkeskommunen sin løns- og personalpolitikk. Fagleg oppfølging av rektor vil etter dette ligge til styret i tråd med fagskulelova, og som nemnt kan styret ikkje instruerast i sitt virke og dei krav som er sett til kompetanse gjennom fagskulelova med forskrifter.

Sjølv om styringsretten for fagskulen ligg til styret har fylkestinget eit handlingsrom for styring til oppnemning av styret, vedtak av budsjett og fastsetjing av vedtekter. Vidare vert det gjort greie for korleis fylkestinget kan utøve eigarstyring av den fylkeskommunale fagskulen.

Målstyring / styringssignal

Dei tre områda for styringsrett som ligg til fylkestinget gir rom til å styre for å sette mål for fagskulesektoren i regionen, og dette kan gjerast gjennom t.d. fylket sin kompetansepolitikk som vert fastsett gjennom regionale planar. Fagskulane vert finansiert gjennom statlege tilskot som fylkeskommunane forvaltar, og denne forvaltninga skal vere i tråd med regionale kompetansebehov og fylkeskommunen sin kompetansepolitikk. Dette følgjer av fagskulelova § 3 som stadfester at fylkeskommunen skal sørgje for at det vert tilbydd akkreditert fagskuleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg vert dette sett i samanheng med fylkeskommunen sitt ansvar for å arbeide med kompetansepolitikk gjennom mellom anna regionreforma og kompetansereforma.

Fylkestinget kan fastsetje mål (styringssignal) for fagskulesektoren i regionen, både til eigne og private fagskular som får tilskot frå fylkeskommunen. Slike mål bør kome fram av regionale planar, i tillegg til at dei bør gå fram av årleg tildelingsbrev som vert gitt i samband med tilskot til fagskular utan at dei avgrensar styret sitt handlingsrom innanfor styret sin kompetanse. I høve til mål for sektoren vert det også gitt nasjonale mål av både Storting og regjering, og fylkeskommunen bør sjå til at det ikkje vert for stort sprik i målsetting og forventningar på tvers av styringsnivåa fordi dette kan føre til vanskar med å oppnå måla.

Oppnemning av styremedlemmer

Vidare vert fylkestinget sitt handlingsrom synleg dersom styra for eigne fagskular ikkje arbeidar med målsettinga, eller på anna måte ikkje forvaltar verksemda i tråd med dei rammene som er gitt av fylkestinget (t.d. økonomiske rammer). Då har fylkestinget høve til å avsetje styret og nemne opp eit nytt styre. Jf. dagens styrevedtekter for dei to fylkeskommunale fagskulane vel fylkestinget 4 eigarrepresentantar, der ein av dei skal representere hovudutval for opplæring og kompetanse og ein av dei skal representere hovudutval for næring. Vidare skal ein av eigarrepresentantane representere fylkesdirektøren. I tillegg vel fylkestinget tre arbeidslivsrepresentantar etter framlegg frå fylkesdirektøren. Prosjektstyret har fem eigarrepresentantar og to arbeidslivsrepresentantar frå LO og NHO. Fylkestinget nemner ikkje opp tilsett- og studentrepresentant då det følgjer av fagskulelova § 10 (1) at desse skal veljast av og for dei tilsette og studentane.

Eit styre skal syte for internkontroll med verksemda (jf. fagskulelova § 9). Ved å gjennom å nemne opp styre med medlemmer under fylkestinget og i fylkesadministrasjonen syter eigar for at styret forvaltar oppgåva med internkontroll i tråd med fylkestinget sine vedtak samt andre reglar knytt til drift og forvaltning.

Vedtekter

I tillegg til eigarstyring gjennom oppnemning av eit styre, finansiering og målstyring, kan fylkestinget styre gjennom å fastsetje vedtekter. Vedtektene kan likevel ikkje avgrense styret sitt mynde når dette følgjer av lov. Til døme vil den daglege drifta av fagskulane og faglege vurderingar av innhaldet i utdanningane ligge til styret. Av den politiske bestillinga til denne saka går det fram at det er ønskeleg med eit forslag til delegeringsreglement som skal regulere forholdet og fordeling av mynde mellom styret og fylkesdirektøren. Delegeringsreglementa i Vestland fylkeskommune syner i hovudsak delegering frå fylkestinget til dei politiske utvala og fylkesdirektøren (Reglement for folkevalde organ og delegering). Vidare har fylkesdirektøren delegert vidare oppgåver vidare i organisasjonen (jf. delegeringsmatriser i E-handboka). Fylkestinget kan ikkje delegere oppgåver om til styring av fagskulane etter fagskulelova til fylkesdirektøren, og det vil ikkje vere naturleg at eit reglement kjem fram av dei nemnte dokumenta. Fylkesdirektøren vil difor tilrå at fordeling av mynde og oppgåver kjem tydelegare fram i styret sine vedtekter, og at vedtektene vert revidert.

Av vedtektene bør det kome tydeleg fram kva kompetanse som er lagt til fylkesting og kva som er lagt til styret. Vidare bør det kome fram kva oppgåver fylkesdirektøren skal ivareta på vegner av fylkestinget. Døme på dette er å ivareta personalforvaltninga gjennom personalansvar for rektor, samt å leggje til rette for rapportering av mellom anna årsrekneskap, og gjennomføre saksførebuing til fylkestinget i saker som styret vil fremje.

Når det gjeld delegering av mynde mellom styret og rektor, så vil dette vere eit forhold mellom styret og rektor, og vedtektene skal såleis ikkje fordele kompetanse mellom dei. Vedtektene kan peike på kompetanse som følgjer av lov, men kva styret vil delegere av oppgåver til rektor må definerast av styret sjølv.

Forslag til reviderte vedtekter

Vidare i saka vert det vist til føresegner i mellom anna kommunelova, spesielt knytt til fylkeskommunale føretak, som bør gjenspegle vedtektene for å ivareta krava til både fagskulelova og kommunelova. Det er også sett til Universitets og høgskulelova i høve til regulering av samansettinga av eit styre for ein utdanningsinstitusjon. Til slutt vert det vist ei oversikt over kva som vert føreslått endra i styrevedtektene opp mot dagens vedtekter. Dagens vedtekter, samt forslag til reviderte vedtekter ligg som vedlegg i saka.

Relasjonen mellom skuleeigar og styret

Det bør kome fram av vedtektene til styret kva kompetanse fylkestinget har i høve til styra for fagskulane, og dette er ivaretatt i dagens vedtekter. Vidare bør det kome fram at fylkesdirektøren ikkje har instruksjons- eller omgjeringsrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge styret eller rektor utøver sitt virke i tråd med sitt mynde. Dette er i tråd med føremålet i fagskulelova, og parallell føresegn er å finne i kommunelova kap. 9 om fylkeskommunale føretak, § 9-16. Samtidig bør det kome fram av vedtektene at i saker der styret eller rektor ikkje har mynde, kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ikkje skal setjast i verk før fylkestinget har handsama saka. Dette kan til døme vere vedtak som går utover den økonomiske ramma som styret har fått, eller saker som er av ein uvanleg art som t.d. å inngå ei leigeavtale om bygg.

Av kommunelova § 9-16 kjem det fram at for fylkeskommunale føretak skal fylkesdirektøren ha høve til å uttale seg før styret gjer vedtak som også skal handsamast av fylkestinget, og at uttalen skal leggjast fram for styret før det vert gjort vedtak i saka. Vidare fastset § 9-16 i kommunelova at styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren. Såleis er det fylkesdirektøren si oppgåve å førebu saker frå styret til fylkestinget. Dette bør også kome fram av vedtektene til styret, og vil bidra til å klargjere kva som er rette tenesteveg i høve til saker som styret ønskjer å melde for fylkestinget. Fylkesdirektøren vil for enkeheltens skuld tilrå at saker som styret ønskjer å leggje fram for fylkestinget vert sendt til fylkesdirektøren for handsaming, og at styret får høve til å gje uttale før endeleg vedtak i fylkestinget.

Samansetninga av styret

Samansetninga av fagskulestyret er regulert i fagskulelova § 10, men seier ikkje noko om rektor kan vere medlem av styret. Ved universiteta og høgskulane vert rektor tilsett på åremål, eller valt av tilsette (§§ 10-1 og 10-2 i UH-Lova). Dersom rektor er valt er hen leiar for styret, men om rektor er tilsett på åremål er hen ikkje medlem av styret. Kommunelova § 9-5 andre ledd stadfester at dagleg leiar ikkje kan vere medlem i styret.

Rektor for Fagskulen Vestland er tilsett, og det vert ikkje nytta val eller åremålstilsetjing. Prosjektstyret for Fagskulen Vestland har vedteke at det er eit ønskje å vurdere åremålstilsetjing for rektor, men dette er per no ikkje handsama vidare (VS 03/21⁷). Som i føresegnene om rektor i UH-lova og om dagleg leiar for fylkeskommunale selskap vil det vere føremålstenleg at rektor for fagskulen ikkje kan vere medlem av styret. Dette vil bidra til å styrke styret sin funksjon som eit styrings- og tilsynsorgan for verksemda ved fagskulen. Fylkesdirektøren vil difor tilrå at det kjem fram av vedtektene at rektor ikkje kan vere medlem av styret.

Personalforvaltninga ved fagskulen

Dagens vedtekter seier ikkje noko om personaloppfølginga av rektor eller personalforvaltninga elles ved fagskulane. I dag er personalansvaret for rektorane lagt i linja under fylkesdirektøren og fleire andre fylkeskommunar har ei slik organisering. Jf. fagskulelova § 12 er det styret sjølv som skal tilsetje rektor, og dette kjem fram av vedtektene i dag. Samtidig er lovverket som vist i denne saka uklar i høve til korleis personalforvaltninga vert ivareteke. For å sikre lik personalforvaltning som elles i fylkeskommunen vil fylkesdirektøren tilrå at personalansvaret for rektor vert lagt i linja under fylkesdirektøren, slik som ved andre ytre einingar, men som er del av fylkeskommunen som rettssubjekt. Styret vil ha det faglege oppfølgingsansvaret for rektor, samt oppfølging av skuledrifta jf. fagskulelova.

Styret sitt mynde og ansvar

I denne saka viser fylkesdirektøren til at styret øvste styringsorgan for fagskulen, og at styret kan fatte vedtak i alle saker innanfor sitt mynde. Dette bør kome fram av vedtektene, samtidig bør det kome fram at styret er ansvarleg for at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Det bør også presiserast at ressursane i fagskulen skal nyttast effektivt og i samsvar med reglar, føresetnader, god forvaltningsskikk og effektiv bruk av offentlege ressursmidlar.

Vidare bør vedtektene stadfeste dei krav til styret om rapportering av årsrekneskap, og rapportering av rekneskap gjennom året. Slik oppfølging vert ivareteke i dag, og bør vere tydeleg i vedtektene for styret som er øvste ansvarlege organ, og såleis ansvarleg for rapportering. Rekneskapsrapportering vert i dag gjort frå fagskulane til fylkesdirektøren, som rapporterer vidare til fylkestinget i samband med rapporteringa for heile den fylkeskommunale drifta. Denne praksisen er i tråd med at styret skal rapportere til fylkestinget, og at det er fylkesdirektøren som skal førebu

⁷ <https://www.hordaland.no/contentassets/22c43efa2afe44e89597e0ff2fb91697/moteinnkalling-og-sakspapirer-280521.pdf>

saker til fylkestinget. Styret kan sjølvstilt delegerer den praktiske oppfølginga av rapporteringa til rektor, det må i så fall kome fram av eit delegeringsreglement frå styret til rektor.

Fylkeskommunen er eigar av fleire ulike selskap, og som ein del av eigarstyringa vert det årleg orientert for fylkestinget. Styreleiarane for dei fylkeskommunale fagskulane bør også gje slik orientering til fylkestinget, og dette kan gjerast i samband med fagskulen sin årsmelding som vert lagt fram i mars. Kommunelova § 14-7 set krav til at det skal utarbeidast ei eiga årsmelding til kvart fylkeskommunalt føretak, samt at årsmeldinga skal gis seinast 31. mars.

Til slutt bør det også kome fram kva krav og ansvar styret har for representasjon. Styret skal representere fagskulen, og rektor representerer fagskulen innanfor sitt mynde. Det vil også vere naudsynt at styret inngår avtaler, eller stadfester at rektor har fått slikt mynde av styret. Dette gjeld t.d. ved søknader om tilskotsordningar gjennom Direktoratet for høgere utdanning og kompetanse (HK dir.). Samtidig bør det gå fram av vedtektene at styret ikkje kan inngå avtaler som går utover styret sitt mynde eller økonomiske ramme.

Endringsmatrise

På bakgrunn av saksframlegget vil fylkesdirektøren tilrå følgjande endringar i vedtektene for styret for Fagskulen Vestland:

Dagens vedtekter	Forslag til endring/nye føresegner	Kommentar
1 Styret sin legitimitet, virkeområde, samansetning og oppnemning	1 Styret sin legitimitet, virkeområde, samansetning og oppnemning	Ingen endring
<p><u>§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret</u> 1) Fagskular er underlagt lov av 08.06.2018 om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemder.</p> <p>2) Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskolen i Hordaland og Fagskulen i Sogn og Fjordane. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.</p> <p>3) Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.</p> <p>4) Skuleeigar skal utøve eigarskap på tre måtar a) Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret b) Finansiering c) Styret sine vedtekter</p>	<p><u>§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret</u> 1. Fagskular er underlagt lov om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) med forskrifter samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemder i fylkeskommunen.</p> <p>2. Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskulen Vestland. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.</p> <p>3. Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.</p> <p>4. Skuleeigar (fylkestinget) utøvar eigarskap på følgjande måtar a. Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret b. Finansiering c. Styret sine vedtekter d. Målstyring gjennom kompetansopolitikk og tilskotsforvaltning</p> <p>5. Fylkesdirektøren har ikkje instruksjons- eller omgjeringrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge utøvinga av virket er i tråd med styret sin kompetanse.</p>	

	<p>6. I saker der styret eller rektor ikkje har kompetanse kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ved fagskulen ikkje skal iverksetjast før fylkestinget har handsama saka.</p> <p>7. Fylkesdirektøren skal førebu saker som skal handsamast av fylkestinget. Styret ved fagskulen skal ha høve til å gje uttale før fylkestinget skal handsama saka. Styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren.</p>	
<p><u>§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret</u> 1) Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.</p> <p>2) Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Tilsett- og studentrepresentant vert valt av og blant tilsette og studentar. Styremedlemar kan veljast igjen.</p> <p>3) Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.</p> <p>4) Styret for Fagskolen i Hordaland og styret for Fagskulen i Sogn og Fjordane skal ha følgjande samansetning: a) Tre representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og</p>	<p><u>§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret</u> 1. Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.</p> <p>2. Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Jf. fagskulelova § 10 vert tilsett- og studentrepresentant valt av og blant tilsette og studentar. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Styremedlemar kan veljast igjen.</p> <p>3. Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.</p> <p>4. Styret for Fagskulen Vestland skal ha følgjande samansetning: a. Fire representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og</p>	<p>I denne paragrafen er det føreslått ei endring i samansetninga av styret, lik den samansetninga som er vedteke for prosjektstyret for Fagskulen Vestland.</p>

<p>kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, og med to varamedlemar.</p> <p>b) Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.</p> <p>c) Tre representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.</p> <p>d) Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.</p> <p>e) Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.</p>	<p>kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, og med to varamedlemar.</p> <p>b. Ein representant frå fylkesdirektøren med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.</p> <p>c. To representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.</p> <p>d. Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.</p> <p>e. Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.</p> <p>5. Rektor kan ikkje vere medlem av styret.</p>	
<p><u>§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte</u></p> <p>1) Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.</p> <p>2) Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).</p> <p>3) Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.</p> <p>4) Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.</p> <p>5) Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde.</p> <p>6) Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.</p>	<p><u>§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte</u></p> <p>1. Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.</p> <p>2. Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).</p> <p>3. Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.</p> <p>4. Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.</p> <p>5. Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune.</p> <p>6. Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.</p> <p>7. Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse er observatør i</p>	<p>I denne paragraf er det foreslått lagt til at avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse kan møte som observatør i møta, med møte og talerett. Dette vart foreslått i rapporten frå DP 1.8 Fagskule, men vart ikkje teke inn i vedtektene den gang.</p>

	styremøta og har møte- og talerett i styret.	
2 Styret sitt ansvar, mynde og oppgaver	2 Styret sitt mynde, ansvar og oppgaver	
<p><u>§ 2-1 Oppgaver og mynde</u></p> <p>1) Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.</p> <p>Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.</p> <p>Dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbudsstruktur og utdanningstilbod.</p> <p>2) Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbudd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.</p> <p>3) Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.</p> <p>4) Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal verte høyrd før ein rektor vert tilsett. Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte.</p> <p>5) Styret sjølv skal fatte vedtak om det etter styret sitt skjønner er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.</p> <p>6) Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.</p>	<p><u>§ 2-1 Mynde</u></p> <p>1. Styret har mynde til å treffe vedtak i alle saker som gjeld fagskulen innanfor styret sin kompetanse.</p> <p>2. Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal høyrast før rektor vert tilsett.</p> <p>Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte jf. fagskulelova § 12.</p> <p>Styret har fagleg oppfølgingsansvar for rektor. Fylkesdirektøren gjev administrativ støtte i personalforvaltninga og ivaretek personalansvaret for rektor. Personalforvaltninga ved fagskulen skal vere i tråd med fylkeskommunen sin personalpolitikk.</p> <p>Rektor er ansvarleg for den daglege drifta av fagskulen. Rektor er underordna styret og skal følge dei retningslinjene og påleggja som styret gir. Rektor har det løpande personalansvaret for fagskulen, inkludert tilsettingar og tenestelege reaksjonar.</p> <p>Dagleg leiing er ikkje omfatta av saker som er av uvanleg art eller av stor tyding for føretaket.</p> <p>3. Styret sjølv skal fatte vedtak om at det etter styret sitt skjønner er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.</p> <p>4. Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.</p>	<p>I kapittel 2 vert det foreslått å dele opp føresegnar om oppgaver og mynde i to paragrafar.</p>

<p>7) Styret er ansvarleg for at det vert gjeve forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjonar, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming.</p> <p>8) Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.</p>	<p>5. Styret skal gje forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjonar, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming i tråd med fagskulelova og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning.</p> <p>6. Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.</p>	
<p><u>§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga</u></p> <p>1) Styret skal:</p> <p>a) Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for</p> <p>b) Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt</p> <p>c) Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige</p> <p>d) Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkerar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.</p> <p>e) Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.</p> <p>f) Sørge for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og reglar, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.</p> <p>2) Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana,</p>	<p><u>§ 2-2 Ansvar og oppgåver</u></p> <p>1. Styret skal sjå til at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Ressursane skal nyttast effektivt og i samsvar med gjeldande reglar, føresetnader og god skikk.</p> <p>2. Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.</p> <p>3. Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.</p> <p>4. Fagskulen Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemder vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbodsstruktur og utdanningstilbod.</p> <p>5. Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også</p>	

<p>legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.</p>	<p>økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbydd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.</p> <p>6. Rektor skal minst to gongar i året rapportere til styret om utviklinga i inntekter og utgifter i høve til fagskulen sitt årsbudsjett. Om utviklinga tilseier vesentlege avvik frå årsbudsjettet skal rektor føreslå endringar i dette. Styret skal endre årsbudsjett når det er naudsynt for å fylla krava til realisme og balanse innanfor tildelt økonomisk ramme jf. Kommuneleva § 14-4.</p> <p>7. Styret skal gjennom budsjettåret, som ein del av fylkeskommunen sin rekneskapsrapportering til fylkestinget, rapportere til fylkesdirektøren.</p> <p>8. Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.</p> <p>9. Styret skal utarbeide og leggje fram ei årsmelding for fylkestinget seinast 31. mars kvart år, og styreleiar skal i samband med årsmeldinga orientere fylkestinget om utviklinga ved fagskulen.</p> <p>10. Styret representerer fagskulen utad og inngår avtalar på vegner av fylkeskommunen innanfor føretaket sitt føremål. Styret kan ikkje inngå avtalar som går utover styret sitt mynde eller dei økonomiske rammene for fagskulen. Styret kan delegere representasjon til einskilde medlem i styret. Rektor representerer fagskulen utad i saker innanfor rektor sitt mynde jf. § 2-1 punkt 3.</p>	
	<p><u>§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga</u></p> <p>1. Styret skal jf. fagskulelova § 9:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for b. Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt c. Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og 	

	<p>dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige</p> <p>d. Sørgje for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkjarar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.</p> <p>e. Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.</p> <p>f. Sørgje for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og regler, og etablere og sørgje for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.</p> <p>2. Styret kan delegera sitt mynde til andre ved fagskulen om det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak.</p> <p>3. Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.</p>	
--	---	--

Organisatorisk plassering av fagskulen

Dei to fylkeskommunale fagskulane er i dag organisatorisk lagt til Avdeling for opplæring og kompetanse. Dei fleste andre fylkeskommunane har organisert seg slik. Vestfold og Telemark, og Troms og Finnmark fylkeskommunar har valt ei anna løysing, og den fylkeskommunale fagskulen er her lagt til næringsavdelinga.

Avdeling for innovasjon og næring i Vestland fylkeskommune har samanfallande interesser med både fagskulen og avdeling for opplæring og kompetanse i høve til kompetansopolitikk, regional utvikling og ivaretaking av det regionale og lokale kompetansebehovet. Likevel vil det vere føremålstenleg at Fagskulen Vestland fortsett ligg til opplæring og kompetanse. Avdeling for opplæring og kompetanse har driftsansvar for alle dei vidaregåande skulane, og gjennom dette vert også fagskulane følgt opp gjennom systemstøtte og økonomi. Avdelinga har kompetanse på skuledrift, og sjølv om fagskuledrifta på fleire områder skil seg frå vidaregåande opplæring, vil ein kunne gjere naudsynte tilpassingar.

Vidare har avdeling for opplæring og kompetanse ansvar for kompetansopolitikk saman med innovasjon og næring, i tillegg til at førstnemnte har ansvar for tildeling av tilskot til både offentlege og fylkeskommunale fagskular.

Innovasjon og næring er representert i fagskulen gjennom styret, då både avdelingsdirektør for innovasjon og næring, samt ein folkevald frå hovudutval for næring er medlem av styret. Fagskulane har også tradisjon for å samarbeide med Avdeling for innovasjon og næring, og den organisatoriske plasseringa i opplæring og kompetanse er såleis ikkje eit hinder for dette. Døme på prosjekter er dei internasjonale prosjekta RIGHT og ALBATT. Fagskulane er også medlem av Kompetanseforum Vestland, som har delt leiing frå avdelingsdirektørane for innovasjon og næring og opplæring og kompetanse.

På bakgrunn av dette vil fylkesdirektøren tilrå at av fagskulane i fylkeskommunen organisatorisk vert lagt som i dag til avdeling for opplæring og kompetanse.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget som skuleeigar oppnemner styret for ein fylkeskommunal fagskule, fastset vedtekter og budsjett.

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Ingen kjent effekt.

Klima:

Ingen kjent effekt.

Folkehelse:

Ingen kjent effekt.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Saka støttar opp om Regional plan for kompetanse og arbeidskraft i høve til fylkeskommunen sitt ansvar for regional kompetansepolitikk.

Konklusjon

På bakgrunn av saksframlegget vil fylkesdirektøren tilrå at fylkestinget utøver eigarskapet av Fagskulen Vestland gjennom styringssignal og målstyring i samband med planar for regional kompetansepolitikk og fordeling av fylkeskommunalt tilskot til fagskulesektoren. Vidare vert det tilrådd at styret må leggje fram årsmelding med orientering for fylkestinget innan 31. mars kvart år.

Fylkesdirektøren vil også tilrå at personalansvaret for rektor vert lagt i linja under fylkesdirektøren slik at fylkeskommunen sikrar at personalforvaltninga ved fagskulen er i tråd med personalforvaltninga elles i fylkeskommunen. Styret er øvste styringsorgan for Fagskulen Vestland og har fagleg oppfølgingsansvar for rektor, samt ansvar for drifta av fagskulen i tråd med fagskulelova med forskrifter.

For å tydeleggjere fordelinga av kompetanse mellom fylkestinget og styret, samt fordeling av oppgåver mellom styret og fylkesdirektøren vert det tilrådd at vedtektene for styret vert endra i tråd med saksframlegget.

Til slutt vil fylkesdirektøren tilrå at Fagskulen Vestland fortsett vert organisert under Avdeling for opplæring og kompetanse.

Styrevedtekter

Styret for Fagskolen i Hordaland

Styret for Fagskolen i Sogn og Fjordane

Vedteke av fylkestinget *17.12.2019*

Erstatta:

Styrevedtekter – Styret for Fagskolen i Hordaland av 02.10.2018

Vedtekter for Fagskolen i Sogn og Fjordane av 26.09.2018

Lovheimel: Lov om høgere yrkesfaglig utdanning NR. 28 – 08.06.2018

1 STYRET SIN LEGITIMITET, VIRKEOMRÅDE, SAMANSETNING OG OPPNEMNING

§1-1 Lovgrunnlaget – relasjonen mellom skuleeigar og styret

- 1) Fagskular er underlagt lov av 08.06.2018 om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemdar.
- 2) Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskolen i Hordaland og Fagskulen i Sogn og Fjordane. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.
- 3) Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.
- 4) Skuleeigar skal utøve eigarskap på tre måtar
 - a) Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret
 - b) Finansiering
 - c) Styret sine vedtekter

§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret

- 1) Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.
- 2) Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Tilsett- og studentrepresentant vert valt av og blant tilsette og studentar. Styremedlemar kan veljast igjen.
- 3) Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.
- 4) Styret for Fagskolen i Hordaland og styret for Fagskulen i Sogn og Fjordane skal ha følgjande samansetning:
 - a) Tre representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, og med to varamedlemar.
 - b) Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.
 - c) Tre representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.
 - d) Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.
 - e) Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.

§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte

- 1) Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.
- 2) Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).
- 3) Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.
- 4) Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.
- 5) Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde.
- 6) Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.

2 STYRET SITT ANSVAR, MYNDE OG OPPGÅVER

§ 2-1 Oppgåver og mynde

- 1) Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.

Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.

Dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbudsstruktur og utdanningstilbod.

- 2) Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbudd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.
- 3) Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.
- 4) Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal verte høyrd før ein rektor vert tilsett. Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte.
- 5) Styret sjølv skal fatte vedtak om det etter styret sitt skjønn er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.
- 6) Styret kan delegerer avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.

- 7) Styret er ansvarleg for at det vert gjeve forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjonar, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming.
- 8) Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga

- 1) Styret skal:
 - a) Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for
 - b) Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt
 - c) Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige
 - d) Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkjarar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.
 - e) Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.
 - f) Sørge for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og reglar, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.
- 2) Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.

Styrevedtekter

Styret for Fagskolen Vestland

Vedteke av fylkestinget [DATO]

Erstattar:

Styrevedtekter av 17.12.2019

Styret for Fagskolen i Hordaland, Styret for Fagskolen i Sogn og Fjordane

Lovheimel: Lov 8. Juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning

1. STYRET SIN LEGITIMITET, VIRKEOMRÅDE, SAMANSETNING OG OPPNEMNING

§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret

1. Fagskular er underlagt lov om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) med forskrifter samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemdar i fylkeskommunen.
2. Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskulen Vestland. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.
3. Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemmar.
4. Skuleeigar (fylkestinget) utøvar eigarskap på følgjande måtar
 - a. Val av styremedlemmar og eventuelt avsetting av styret
 - b. Finansiering
 - c. Styret sine vedtekter
 - d. Målstyring gjennom kompetansepolitikk og tilskotsforvaltning
5. Fylkesdirektøren har ikkje instruksjons- eller omgjeringsrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge utøvinga av virket er i tråd med styret sin kompetanse.
6. I saker der styret eller rektor ikkje har kompetanse kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ved fagskulen ikkje skal iverksetjast før fylkestinget har handsama saka.
7. Fylkesdirektøren skal førebu saker som skal handsamast av fylkestinget. Styret ved fagskulen skal ha høve til å gje uttlæe før fylkestinget skal handsama saka. Styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren.

§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret

1. Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemmar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemmane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemmar for medlemmane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemmane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemmane.
2. Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Jf. fagskulelova § 10 vert tilsett- og studentrepresentant valt av og blant tilsette og studentar. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Styremedlemmar kan veljast igjen.
3. Ved val av styremedlemmar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.
4. Styret for Fagskulen Vestland skal ha følgjande samansetning:
 - a. Fire representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og kompetanse, og ein representant frå

- hovudutval for næring, og med to varamedlemar.
- b. Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.
 - c. To representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.
 - d. Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.
 - e. Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.
5. Rektor kan ikkje vere medlem av styret.

§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte

1. Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til ein skilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.
2. Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).
3. Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.
4. Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.
5. Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune.
6. Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.
7. Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse er observatør i styremøta og har møte- og talerett i styret.

2. STYRET SITT MYNDE, ANSVAR OG OPPGÅVER

§ 2-1 Mynde

1. Styret har mynde til å treffe vedtak i alle saker som gjeld fagskulen innanfor styret sin kompetanse.
2. Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal høyrast før rektor vert tilsett.

Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte jf. fagskulelova § 12.

Styret har fagleg oppfølgingsansvar for rektor. Fylkesdirektøren gjev administrativ støtte

i personalforvaltninga og ivaretek personalansvaret for rektor. Personalforvaltninga ved fagskulen skal vere i tråd med fylkeskommunen sin personalpolitikk.

Rektor er ansvarleg for den daglege drifta av fagskulen. Rektor er underordna styret og skal følge dei retningslinjene og pålegga som styret gir. Rektor har det løpande personalansvaret for fagskulen, inkludert tilsettingar og tenestelege reaksjonar.

Dagleg leiing er ikkje omfatta av saker som er av uvanleg art eller av stor tyding for føretaket.

3. Styret sjølv skal fatte vedtak om at det etter styret sitt skjønn er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.
4. Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.
5. Styret skal gje forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjoner, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming i tråd med fagskulelova og forskrift om høgere yrkesfaglig utdanning.
6. Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

§ 2-2 Ansvar og oppgåver

1. Styret skal sjå til at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Ressursane skal nyttast effektivt og i samsvar med gjeldande reglar, føresetnader og god skikk.
2. Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafør dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.
3. Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.
4. Fagskulen Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbodsstruktur og utdanningstilbod.
5. Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbydd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.
6. Rektor skal minst to gongar i året rapportere til styret om utviklinga i inntekter og utgifter i høve til fagskulen sitt årsbudsjett. Om utviklinga tilseier vesentlege avvik frå årsbudsjettet skal rektor føreslå endringar i dette. Styret skal endre årsbudsjett når det er naudsynt for å fylla krava til realisme og balanse innanfor tildelt økonomisk ramme jf. Kommuneleova § 14-4.

7. Styret skal gjennom budsjettåret, som ein del av fylkeskommunen sin rekneskapsrapportering til fylkestinget, rapportere til fylkesdirektøren.
8. Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.
9. Styret skal utarbeide og leggje fram ei årsmelding for fylkestinget seinast 31. mars kvart år, og styreleiar skal i samband med årsmeldinga orientere fylkestinget om utviklinga ved fagskulen.
10. Styret representerer fagskulen utad og inngår avtalar på vegner av fylkeskommunen innanfor føretaket sitt føremål. Styret kan ikkje inngå avtalar som går utover styret sitt mynde eller dei økonomiske rammene for fagskulen. Styret kan delegere representasjon til ein skilde medlem i styret. Rektor representerer fagskulen utad i saker innanfor rektor sitt mynde jf. § 2-1 punkt 3.

§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga

1. Styret skal jf. fagskulelova § 9:
 - a. Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for
 - b. Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt
 - c. Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige
 - d. Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkerar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.
 - e. Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.
 - f. Sørge for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og regler, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.
2. Styret kan delegere sitt mynde til andre ved fagskulen om det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak.
3. Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.

Saksnr: 2021/50305-1
Saksbehandlar: Sissel Øverdal

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse	55/21	26.10.2021

Reklame i vidaregåande skule

Forslag til vedtak

Hovudutval for opplæring og kompetanse vedtek følgjande regleverk for «Reklame i skulen» for skulane i Vestland fylkeskommune:

1. Elevane skal ikkje bli utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press, eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtferd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa.

Eventuell reklame i lokale og bygg skulane leiger, t.d. gymsalar kjem ikkje inn under reglane i § 9-6.

2. Reklameplakatar frå lokalt kulturliv om konsertar, utstillingar eller andre kulturell opplevingar vert ikkje råka av fråsegnene. Vidare vil reklame for elevinitierte tiltak som er ein del av skulen sin verksemd og arbeidet med å skape eit godt skulemiljø vere tillate. Reklame/invitasjonar til aktivitetar og møte bør hengast opp på oppslagstavler på skulen og ikkje delast ut.

Reklame for aktivitetar som har sal eller promotering av produkt og tenester til mål kjem derimot inn under reglane i § 9-6 og kan ikkje tillast sjølv om dei er elevinitierte, t.d. aktivitetar i samband med russefeiringa.

3. Det å ta imot besøk av eksterne organisasjonar og politiske parti på skulane som ein ressurs i opplæringa og inngår i eit pedagogisk opplegg kjem ikkje inn under reglane i § 9-6. Politiske parti vil kunne halde stand m.m. i samarbeid med skuleleiinga

Bedriftsbesøk og partnerskap mellom skule og lokalt arbeidsliv fell utanfor føresegnene i § 9-6 som ikkje gjeld denne typen samarbeid.

4. Produsentlogo på læremiddel kan i utgangspunktet ikkje reknast som reklame som vert ramma av føresegnene om reklame i skulen. Skulane kan vidare ta i mot sponsa gaver og utstyr under forutsetning at det kjem alle relevante elevgrupper til gode og at det ikkje medfører krav om motytingar.

5. Skulane kan utarbeide eigne lokale retningslinjer basert på dette regelverket ved ytterlegare behov. I arbeidet skal skulane nytte Utdanningsdirektoratet sin [Veileder om reklame i skolen](#).

6. Regelverket skal oppdaterast i tråd med eventuelle endringar i ny opplæringslov og rettleiar.

Samandrag

Fylkestinget behandla saka reklame i skulen (PS 136/20) i møte 29.09.20 og vedtok at «Sak om regelverk for reklame på skulane skal leggjast fram for behandling i hovudutval for opplæring og kompetanse.

Det er i dag ikkje tillate med nokon form for reklame som skulen meiner kan ha uheldig påverknad på elevane, men skulen kan tillate reklame som ikkje er skadeleg. Det vil seie at forbodet er fleksibelt og krev vurdering av kva som er uønskt eller uheldig ut frå t.d. alder og modnad.

Kunnskapsdepartementet ønsker å vidareføre lovføresegnene om reklame i skulen i den nye opplæringslova, samt tydeleggjere innhaldet i føresegnene i eige forskrift eller oppdatert rettleiingsmateriell som skal leggje til rette for lik praksis på skulane.

Bjørn Lyngedal
avdelingsdirektør

Birthe Haugen
seksjonsleiar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkestinget behandla saka reklame i skulen (PS 136/20) i møte 29.09.20 og vedtok at «Sak om regelverk for reklame på skulane skal leggjast fram for behandling i hovudutval for opplæring og kompetanse». I saka vart det vist til kjøpepress grunna russeselskap og utdeling av elevkalendrar, men og til besøk på skulane av ulike interesseorganisasjonar. I svaret frå fylkesordførar den gong vart det mellom anna skilt mellom materiell utarbeidd av og besøk av interesseorganisasjonar som ein ressurs i opplæringa og promotering av produkt og tenester særleg knytt til russefeiringa. Det blei vidare vist til at fylkeskommunen ikkje har eigne reglar for reklame i skulen.

Vedtakskompetanse

Opplæring og kompetanse har vedtakskompetanse jfr. Reglement for hovudutval for opplæring og kompetanse pkt .3.

Vurderingar og verknader

Lowerket

I gjeldande opplæringslov § 9-6 Om reklame i skulen, stå det at:

«Skoleeigaren skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press, eller som i stor grad kan påverke holdningar, åtferd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi nærmare forskrifter.»

I høyringsutkastet til ny opplæringslov er ordlyden noko endra, jf § 27-2 Forbod om reklame i skolen:

«Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press, eller som kan påverke haldningar, oppførsel og verdiar i stor mon. Heile skoleområdet skal skjermast på denne måten, og det same gjeld læremidla og dei andre læringsressursane som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi forskrift om kva slags reklame forbodet dekkjer»

Det er i dag ikkje tillate med nokon form for reklame som skulen meiner kan ha uheldig påverknad på elevane, men skulen kan tillate reklame som ikkje er skadeleg. Det vil seie at forbodet er fleksibelt og krev vurdering av kva som er uønskt eller uheldig ut frå t.d. alder og modnad.

Kunnskapsdepartementet ønsker å vidareføre lovføresegnene om reklame i skulen i den nye opplæringslova, samt tydeleggjere innhaldet i føresegnene i eige forskrift eller oppdatert rettleiingsmateriell som skal leggje til rette for lik praksis på skulane. Dette vil ligge ei stund fram i tid. Regjeringa tek sikte på å leggje fram eit lovforslag om ny opplæringslov for stortinget våren 2023. Ny lov kan tidlegast tre i kraft skuleåret 23 -24.

Gjeldande rettleiar

Utdanningsdirektoratet sitt *Veiledningshefte for reklame i skolen* vart utgitt i 2009 (oppdatert 2011). I lovføresegna vert orda reklame nytta, mens rettleiaren nyttar det breiare ordet påverknad som understrekar skuleeigar sitt ansvar for å vurdere uheldig påverknad både med omsyn til kommersielt press, men også påverknad med omsyn til haldningar, åtferd og verdiar.

Ansaret som følger av føresegnene er lagt til skuleeigar, men skuleeigar kan delegere mynde til å avgjere kva for reklame m.m. som elevane skal skjermast for til skulane. Overordna ansvar vil likevel liggje hos skuleeigar. Vidare så er ansaret avgrensa til å gjelde elevar i skulen og ikkje vaksne som har opplæring etter kapittel 4A.

Utdanningsdirektoratet rår til at skulane vert engasjert i arbeidet med lokale retningslinjer basert på lovføresegnene og rettleiaren og at elevar, eventuelt føresette og tilsette tek del i arbeidet. Involvering i utarbeiding av eigne retningslinjer vil i større grad sikre forståing for retningslinjene og sikre ei meir kritisk og bevisst forståing for ulike reklameformer hos alle i skulesamfunnet. Det er også understreka i forarbeida til føresegnene at skuleleiar og lærar er dei som er nærmast til å vurdere kva for reklameformer som kan ha uheldig påverknad for eigne elevgruppe (Ot.prp. nr. 41 (2006-2007)).

Fordi all reklame ikkje er forbode i skulen, må reklamen vurderast mot vilkåra i lova som seier at elevar ikkje skal utsetjast for reklame som er egna til å skape kommersielt press og reklame som i stort monn kan påverke haldningar, åtferd og verdiar. Rettleiaren gir omfattande hjelp med omsyn til den skjønnmessige vurderinga knytte til pedagogiske og etiske omsyn sett mot eleven sin alder og mognad. T.d. kan reklame ha ein pedagogiske verdi og tene eit klart pedagogisk føremål og slik sett bli vurdert til ikkje å ha uheldig påverknad. Vidare kan det vere aktivitetar og tenester eller bedrifter, lag og organisasjonar som det er vanskeleg å gje plass i skulen på grunn av at det dei står for i saker som folkehelse, likestilling og likeverd. Med omsyn til desse etiske vurderingane er § 1-1 *Formålet med opplæringa* ein sentral rettesnor. Føresegnene om reklame gjeld elevar i heile grunnopplæringa, men i vurderinga som skal gjerast er det rimeleg å forventa at elevar i vidaregåande skule i større grad er i stand til å vurdere reklame og annan påverknad kritisk og dermed ikkje treng like mye skjerming som yngre born.

Vurdering og oppsummering

Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse meiner det er viktig at unge ikkje vert utsett for kommersielt press eller annan utilbørleg påverknad i skulen. Det følger både av føremålet med opplæringa og læreplanverket at skulane skal fremje medvitne handlingar og vurderingar - også knytte til reklame. Verkemidlar som vert nytta av nasjonale styresmakter er på den eine sida lovføresegner og på andre sida regelverk for opplæring og oppøving av evna til kritisk vurdering. Retningslinjer for å oppfylle § 9-6 må bygge på begge desse verkemidla.

Avdelingsdirektøren ønsker å leggje til rette for eit arbeid med føresegnene gjennom utarbeiding av lokale retningslinjer ved behov innanfor eit felles regelverk for skulane i Vestland. Reklame og påverknad skal vurderast med omsyn til den konkrete opplæringa eller aktiviteten reklamen inngår i og sjåast opp mot elevgruppene det gjeld. Det er derfor behov for eit skjønsmessig handlingsrom for skulane. Å involvere heile skulesamfunnet i utarbeidinga av lokale retningslinjer ved behov vil også kunne gje ei verdfull tilleggsvinst som auka medvit om reklame og påverknad.

Forslag til regelverk for «Reklame i skulen» for skulane i Vestland fylkeskommune

1. Elevane skal ikkje bli utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press, eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtferd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa.

Eventuell reklame i lokale og bygg skulane leiger, t.d. gymsalar kjem ikkje inn under reglane i § 9-6.

2. Reklameplakatar frå lokalt kulturliv om konsertar, utstillingar eller andre kulturell opplevingar vert ikkje råka av fråsegnene. Vidare vil reklame for elevinitierte tiltak som er ein del av skulen sin verksemd og arbeidet med å skape eit godt skulemiljø vere tillate. Reklame/invitasjonar til aktivitetar og møte bør hengast opp på oppslagstavler på skulen og ikkje delast ut.

Reklame for aktivitetar som har sal eller promotering av produkt og tenester til mål kjem derimot inn under reglane i § 9-6 og kan ikkje tillatast sjølv om dei er elevinitierte, t.d. aktivitetar i samband med russefeiringa.

3. Det å ta imot besøk av eksterne organisasjonar og politiske parti på skulane som ein ressurs i opplæringa og inngår i eit pedagogisk opplegg kjem ikkje inn under reglane i § 9-6. Politiske parti vil kunne halde stand m.m. i samarbeid med skuleleiinga

Bedriftsbesøk og partnerskap mellom skule og lokalt arbeidsliv fell utanfor føresegnene i § 9-6 som ikkje gjeld denne typen samarbeid.

4. Produsentlogo på læremiddel kan i utgangspunktet ikkje reknast som reklame som vert ramma av føresegnene om reklame i skulen. Skulane kan vidare ta i mot sponsa gåver og utstyr under forutsetning at det kjem alle relevante elevgrupper til gode og at det ikkje medfører krav om motytingar.

Skulane kan utarbeide eigne lokale retningslinjer basert på dette regelverket ved ytterlegare behov. I arbeidet skal skulane nytte Utdanningsdirektoratet sin Veileder om reklame i skolen.

Regelverket skal oppdaterast i tråd med eventuelle endringar i ny opplæringslov og rettleiar.

Økonomi: Ikkje relevant

Klima: Ikkje relevant

Folkehelse: Ikkje relevant

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi): Ikkje relevant

Konklusjon

Avdelingsdirektør opplæring og kompetanse har utarbeida framlegg til regelverk for «Reklame i skulen» for skulane i Vestland fylkeskommune. Regelverket er laga med utgangspunkt i gjeldande opplæringslov og rettleiar.